

**Jaarverslag en
jaarrekening 2017**

INHOUDSOPGAVE

Deel A JAARVERSLAG	5
Voorwoord	7
Leeswijzer	9
Financieel resultaat	10
Deel A.1 PROGRAMMAVERANTWOORDING	13
Programma 1 Burger en Bestuur en Openbare orde & veiligheid	15
Programma 2 Beheer openbare ruimte en milieu	17
Programma 3 Onderwijs, sport en jeugdzorg	23
Programma 4 Lokale economie, vrijetijdseconomie en werk en inkomen	27
Programma 5 Zorg, welzijn en Cultuur	31
Programma 6 Ruimtelijke ontwikkeling	35
Programma 7 Belastingen en Financiën	37
Overige onderdelen programmaplan	41
Deel A.2 PARAGRAFEN	43
Paragraaf A Lokale Heffingen	45
Paragraaf B Weerstandsvermogen en risicobeheersing	51
Paragraaf C Onderhoud Kapitaalgoederen	55
Paragraaf D Financiering	59
Paragraaf E Bedrijfsvoering	63
Paragraaf F Verbonden Partijen	67
Paragraaf G Grondbeleid	77
Deel B JAARREKENING	79
B.1 Balans per 31 december 2017	82
B.2 Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2017	84
B.3 Toelichtingen	86
Deel C BIJLAGEN die onderdeel zijn van de jaarrekening	99
Bijlage 1. Taakveldenoverzicht	99
Bijlage 2. Overzicht SISA	101
Bijlage 3. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	105
VASTSTELLINGSBLAD	107

Deel A JAARVERSLAG

Voorwoord

Voor u liggen de jaarstukken 2017. In het jaarverslag legt het college inhoudelijk verantwoording af over het gevoerde beleid en in de jaarrekening is de financiële verantwoording opgenomen. De verantwoording leggen we af zodat de gemeenteraad haar controlerende taak goed kan vervullen. Het jaar 2017 is zowel inhoudelijk als financieel een goed jaar geweest. In dit voorwoord leggen we uit wat we samen met onze inwoners hebben bereikt.

Zoals bij de verschillende P&C documenten is aangegeven, heeft het college zich in deze raadsperiode in het bijzonder ingezet voor de volgende drie belangrijke thema's:

- het verbreden van Zo Buiten Zo Binnen;
- transformatie van het Sociaal domein;
- het versterken van de lokale economie.

1. *Het verbreden van ZoBuitenZoBinnen.*

Drie pilotprojecten van het ontwikkeltraject 'Zo Buiten Zo Binnen' zijn in 2017 zo goed als helemaal doorlopen: het opstellen van de Woonvisie, de visie op Cultuur en de visie op de Openbare ruimte. Inmiddels is bij twee van de drie trajecten het eindresultaat vastgesteld door de gemeenteraad. Het project voor het opstellen van de visie op de Openbare ruimte heet 'BrinQ Westerveld'. Deze visie is samen met de inwoners opgesteld.

Dorpsgemeenschap Havelte heeft het Ruimtelijk Actieplan Havelte gepresenteerd dat zowel breedgedragen is in het dorp als omarmd wordt door het bestuur en de organisatie van gemeente Westerveld. Daar waar de gemeente voorheen om reacties van inwoners vroeg op een gemeentelijk plan, had de gemeente nu inspraak op het plan van de inwoners.

Voor de herinrichting van de kern van Diever is het project 'Diever op Dreef' gestart. Ook bij dit project zijn het de inwoners (vertegenwoordigers van grotere groepen inwoners) die de projectgroep vormen en grotendeels het plan vormgeven en neemt de gemeente een begeleidende en faciliterende rol in.

2. *Transformatie van het Sociaal domein*

De transformatie van het Sociaal domein kent drie belangrijke pijlers namelijk: informatievoorziening, het uitvoeren van pilots en preventie en vernieuwingen in de zorg. Voor alle drie de pijlers zijn ook in 2017 belangrijke stappen gezet. De informatievoorziening is steeds beter op orde. Het lijkt er op dat het gelukt is om het overschot op het Sociaal domein te verkleinen als gevolg van de stappen in de goede richting als het gaat om trends tijdig te signaleren. Hier gaan we in de programma's 3, 4 en 5 verder op in.

3. *Het versterken van de lokale economie*

Voor het ondernemersinitiatief 'Ondernemersfonds Westerveld' dat grotendeels in 2016 uitgewerkt is, werd in maart 2017 het convenant ondertekend. Daarmee was het Ondernemersfonds écht een feit en bij de inning van de WOZ-gelden werd in 2017 – bij een bepaalde categorie aanslagen – een bijdrage gevraagd voor het Ondernemersfonds. De opbrengst vloeit terug naar de ondernemers én de inwoners in de vorm van projecten ter versterking van de economie en de regiopromotie en maatschappelijk werk.

De landelijke opening van de Open Monumentendag was dit jaar in Westerveld: Prof.mr. Pieter van Vollenhoven reisde hiervoor naar Landgoed Overcinge in Havelte. De vele deelnemers aan het congres dat hieraan gekoppeld was waren ook enthousiast. De Open Monumentendag was nog maar één voorbeeld van de vele grote en kleinere evenementen die veel mensen op de been brachten en naar Westerveld 'lokten'.

Naast deze thema's zijn er in 2017 nog een aantal ontwikkelingen en activiteiten die wij graag op deze plaats nogmaals voor het voetlicht brengen:

- In Parijs is het nominatiedossier voor de Koloniën van Weldadigheid ingediend bij UNESCO.

- Maar liefst tien organisaties in Westerveld doen mee aan de pilot 'Schoon Belonen' en hebben hiervoor in 2017 een contract getekend. Zij houden een jaar lang in totaal 90 kilometer berm, weg en pad vrij van zwerfvuil én ontvangen daarvoor een vergoeding voor de vereniging.
- In november is het convenant getekend waarin de afspraken vastgelegd zijn rond de bouw van de nieuwe accommodatie op het terrein van Stad & Esch in Diever. Hiermee werd een volgende stap gezet naar de realisatie van de energiezuinige, multifunctionele accommodatie, geschikt voor sport, theater en andere sociaal culturele activiteiten.
- In Diever, bij scholengemeenschap Stad & Esch werd de Jongeren Ontmoetingsplaats - de JOP - geplaatst.

Financieel gezien kunnen we ook tevreden terug kijken op 2017. Het maken van een realistische begroting was een belangrijk doel voor dit jaar. Daar zijn we in geslaagd. Het werkelijke resultaat komt hoger uit dan was voorzien bij de najaarsrapportage, dit wordt toegelicht in het onderdeel financieel resultaat. Dit hogere resultaat ontstaat doordat we bij het Sociaal domein het beleid en niet het budget leidend laten zijn en doordat we op een aantal onderdelen incidentele financiële meevallers hebben. De budgetten komen steeds verder in lijn met de werkelijke structurele inkomsten en uitgaven.

Wij wensen u veel plezier bij het lezen van deze jaarstukken.

College van burgemeester en wethouders van Westerveld.

Leeswijzer

Deze jaarstukken bestaan uit twee onderdelen: het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag omvat de inhoudelijke verantwoording, de jaarrekening omvat de financiële verantwoording. De jaarstukken zijn opgesteld in overeenstemming met de grondslagen van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (hierna: BBV) en zijn gecontroleerd door accountantskantoor Baker Tilly Berk.

Deel A: Jaarverslag

Dit deel start met de bestuurlijke samenvatting waarin het resultaat over 2017 op hoofdlijnen wordt verklaard.

Deel A - 1: Programmaverantwoording

De programmaverantwoording bestaat uit de zeven programma's van de gemeente gevolgd door een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen, een overzicht van de kosten van overhead, het bedrag voor de heffing van de vennootschapsbelasting en het bedrag voor onvoorzien.

Per programma wordt aangegeven wat we hebben bereikt, wat we daarvoor hebben gedaan en wat het heeft gekost. Bij het onderdeel 'wat hebben we bereikt' staat een toelichting die ingaat op de visie uit de begroting van dat betreffende programma, daarnaast worden de beleidsindicatoren vermeld. De beleidsindicatoren hebben 31 december 2017 als peildatum en zijn terug te vinden op www.waarstaatjegemeente.nl. Bij het onderdeel 'wat hebben we daarvoor gedaan' worden de doelen uit de begroting en de geboekte voortgang in het jaar 2017 weergegeven. Bij het onderdeel 'wat heeft het gekost' staat het financieel overzicht van alle producten die in 2017 zijn gerealiseerd. Verschillen tussen de 'raming 2017 na wijziging' en de 'realisatie 2017' groter dan € 50.000 worden op productniveau voorzien van een toelichting. Geringe afrondingsverschillen kunnen zich voordoen omdat bedragen worden afgerond op 1.000-tallen. Vervolgens wordt per investering aangegeven hoeveel geld er is uitgegeven en wordt de uitgave toegelicht. Wanneer een project in 2017 is afgerond en in gebruik is genomen, dan worden de kapitaallasten vanaf 2018 ten laste van het exploitatieresultaat gebracht. Van de investeringen die in 2017 niet zijn afgerond wordt het krediet overgeheveld naar 2018. Als de werkelijke kosten lager zijn dan het verstrekte krediet, dan komt het restantkrediet te vervallen. Afwijkingen groter dan 10% of € 50.000 worden toegelicht.

Deel A - 2: Paragrafen

De paragrafen bevatten een dwarsdoorsnede van alle programma's van het jaarverslag, waarbij wordt ingegaan op de relevante beleids- en beheeraspecten. De paragrafen betreffen: lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid. Al onze paragrafen zijn voorgeschreven door het BBV.

Deel B: Jaarrekening

Dit hoofdstuk bevat de jaarrekening 2017 en bestaat uit de balans per 31 december 2017 en het overzicht van baten en lasten over het verslagjaar. In de toelichtingen staan de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling, de toelichting op de balans en het overzicht van baten en lasten.

Deel C: Bijlagen

In het laatste hoofdstuk zijn de verplichte bijlagen opgenomen. Dit deel omvat het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld (nieuwe programma indeling), de Single information Single audit (hierna: SiSa) en de controleverklaring van de (onafhankelijke) accountant.

De jaarstukken worden afgesloten met het Vaststellingsblad.

Financieel resultaat

Bij het opstellen van de primitieve begroting 2017 is uitgegaan van een rekeningssaldo na bestemming van € 90.000. Na de wijzigingen in de Najaarsrapportage 2016, de Voorjaarsrapportage 2017, de Najaarsrapportage 2017 en de overige begrotingswijzigingen in 2017 was het te verwachten resultaat € 659.000. Het werkelijke resultaat 2017 is uitgekomen op € 763.000 voordelig. In onderstaande tabel wordt dit verloop weergegeven.

Bedragen x € 1.000, min is nadeel

Programma	Omschrijving	Raming 2017 voor wijziging	Raming 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
1	Burger & bestuur en openbare orde & veiligheid	2.895	3.350	3.295	-55
2	Beheer openbare ruimte en milieu	3.915	3.893	4.035	142
3	Onderwijs, sport en jeugdzorg	6.664	6.713	6.681	-32
4	Lokale economie, vrijetijdseconomie en werk & inkomen	6.600	6.121	6.096	-25
5	Zorg, welzijn en cultuur	7.117	6.447	6.570	123
6	Ruimtelijke ontwikkeling	1.060	1.305	1.306	1
7	Financiën en Belastingen	-27.261	-26.769	-26.916	-147
Resultaat voor bestemming		990	1.060	1.067	7
Mutatie op de reserves		-1.080	-1.719	-1.830	-111
Resultaat na bestemming		-90	-659	-763	-104

Het resultaat over 2017 is opgebouwd uit voor- en nadelen op de verschillende programma's. Bij de Voorjaarsrapportage 2018 komen we met voorstellen over de structurele doorwerking hiervan.

Voor een complete analyse van de afwijkingen wordt verwezen naar de programmaverantwoording waarin per programma alle afwijkingen boven de € 50.000 worden toegelicht.

Toelichting afwijkingen Sociaal domein

In totaal is er een voordeel van € 64.000 (0,5%) op het Sociaal domein. Dit is het derde jaar op rij dat er een voordeel is op het Sociaal domein. Het voordeel is lager dan afgelopen jaren wat betekent dat begroting en realisatie steeds dichter bij elkaar komen. Tegelijk is het zo dat de totale uitgaven voor het Sociaal domein nog steeds ruim € 1 miljoen hoger zijn dan dat er via de integratie uitkeringen beschikbaar is gesteld. De conclusie is dat ondanks het voordeel op het Sociaal domein alle integratie uitkeringen volledig zijn benut voor de taken in het Sociaal domein. Zie ook onderstaand overzicht:

Bedragen x € 1.000

Analyse Sociaal domein	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Overschot tov Begroting 2017
03.04 - Jeugdhulp	3.940	3.693	100
04.06 - Werkvoorziening	3.196	3.237	-
04.07 - Participatie	525	478	160
05.01 - Zorgbeleid	6.095	5.311	-196
Totale uitgaven Sociaal domein	13.756	12.719	64
Integratieuitkering Sociaal domein	11.786	11.185	
Bijdrage vanuit de algemene middelen	1.970	1.534	

De bestemmingsreserve Sociaal domein bedraagt op dit moment € 2.938.000 en er wordt voorgesteld de positieve resultaten van het Sociaal domein niet toe te voegen omdat de reserve nog toereikend is. Daarmee vallen de resultaten vrij ten gunste van het exploitatieresultaat.

Resultaatbestemming

Het exploitatieresultaat voor bestemming is € 1.067.000 negatief. Na verwerking van de mutaties uit de reserves waarvoor de gemeenteraad al eerder besluiten heeft genomen, resteert een resultaat van € 763.000 positief. Bij de resultaatbestemming kan de gemeenteraad over dit resultaat beschikken.

Bedragen x € 1.000, min is nadeel

Resultaatbestemming	2017
Resultaat voor bestemming	-1.067
Bij: mutatie reserves uit eerder genomen besluiten (zie voor een specificatie programma 7)	1.830
Resultaat 2017	763
<u>Financiële gevolgen voor het boekjaar 2017:</u>	
Af: toevoeging aan bestemmingsreserve huishoudelijk afval	-19
AF: toevoeging aan bestemmingsreserve versterking fysieke aantrekkelijkheid gemeente	-500
Per saldo toe te voegen aan de algemene reserve	244

Toelichting resultaatbestemming

Wij stellen voor om € 19.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve huishoudelijk afval, € 500.000 toe te voegen aan de bestemmingsreserve versterking fysieke aantrekkelijkheid gemeente en het resterende resultaat van € 244.000 toe te voegen aan de algemene reserve.

Overdekking afvalverwijdering en –verwerking

Op een budget van circa € 2 miljoen is in totaal een overdekking van € 19.000. De toevoeging aan de bestemmingsreserve huishoudelijk afval zorgt weer voor een kostendekkendheid van 100%. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar programma 2 en de paragraaf lokale heffingen.

Versterking fysieke aantrekkelijkheid gemeente

Bij de jaarrekening 2016 is een bestemmingsreserve versterking fysieke aantrekkelijkheid gemeente ingesteld. Gelet op het resultaat van 2017 stelt het college voor € 500.000 toe te voegen aan deze bestemmingsreserve.

Deel A.1 PROGRAMMAVERANTWOORDING

Programma 1	Burger en Bestuur en Openbare orde & veiligheid
Portefeuillehouder	H. Jager

Producten

1. Bestuurlijke ondersteuning
2. Gemeentelijke samenwerking
4. Burgerzaken
5. Brandweer
6. Integrale veiligheid
7. Maatschappelijke initiatieven

Wat hebben we bereikt?

Doormiddel van pilots en initiatieven in 2017 is het proces van 'Zo buiten, Zo binnen' steeds meer onderdeel geworden van onze reguliere werkwijze. Daarmee speelt de gemeente Westerveld meer en meer in op de behoefte van haar inwoners en de ontwikkeling in de samenleving.

Beleidsveld	Naam indicator	Eenheid	Gemeente Westerveld	Provincie Drenthe
Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	42,00	91,00
Veiligheid	Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners	-	1,10
Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,30	1,70
Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2,40	4,40
Veiligheid	Diefstallen uit woningen	Aantal per 1.000 inwoners	2,60	2,50
Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	2,90	5,80

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
<p>We werken volgens de waarden en concrete werkwijze van Zo Buiten Zo Binnen (dienstverlening en het ontwikkelen en uitvoeren van beleid)</p>	<p>Uitkomsten van de eerste 13 ambtelijke initiatieven presenteren aan de raad</p> <p>Gezamenlijk met uw raad een evaluatie opstellen over de rol van de raad en het college ten aanzien van de waarden van 'Zo Buiten, Zo Binnen', op basis van ervaringen pilots Cultuurnota en KOR.</p> <p>Opstellen van een woonvisie waarin de waarden van 'Zo Buiten, Zo Binnen' herkenbaar verwerkt zijn (zie programma 6)</p> <p>Opstellen van nieuw beleid waarin de waarden van 'Zo Buiten, Zo Binnen' herkenbaar verwerkt zijn</p> <p>De werkwijze van 'Zo Buiten, Zo Binnen' opnemen in de Organisatie en Ontwikkeling Agenda: ontwikkeltraject voor raad, college, leidinggevenden en medewerkers; integratie in het HRM beleid; communicatie versterken o.a. meer visualiseren</p>
Resultaat 2017	
<p>Op de verschillende onderdelen van Zo Buiten Zo Binnen zijn vervolgstappen gezet. Naast de lopende initiatieven (VN verdrag, nieuwe subsidieverordening etc.) zijn er allerlei nieuwe initiatieven ontstaan (rondom Dienstverlening, Openbare Ruimte, Actieplan Havelte etc.). Er is een bijeenkomst met de raad en Ferenc van Damme geweest over de rol van de raad en het college. De pilots Cultuurbeleid en BrinQ zijn afgerond en worden in 2018 voorgelegd aan de raad. De evaluatie volgt.</p>	

Er is onderzocht hoe de organisatieontwikkelagenda en Zo Buiten Zo Binnen zich met elkaar verhouden. De resultaten worden in 2018 intern besproken.

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Van het beschikbare budget 100% besteden aan het uitvoeren van maatschappelijke initiatieven	Faciliteren en stimuleren van maatschappelijke initiatieven
Resultaat 2017	
<p>In het najaar heeft de evaluatie samen met de aanvragers plaatsgevonden. De aanvragers bleken positief over het verloop van het proces. Het persoonlijk contact en het meedenken door de gemeente wordt erg gewaardeerd.</p> <p>Voor de subsidieregeling maatschappelijke initiatieven zijn in 2017 in totaal 38 aanvragen ingediend. Hiervan zijn bijna 30 toegekend.</p> <p>Alle maatschappelijke initiatieven die voldeden aan de voorwaarden hebben budget toegekend gekregen. In 2016 was er € 56.000 uitgegeven aan maatschappelijk initiatieven, dit jaar is dat bedrag toegenomen tot € 223.000. Daarmee zijn meer initiatieven door de gemeente gesubsidieerd.</p>	

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000, min is nadeel

Product		Raming 2017 voor wijziging	Raming 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
01.01 - Bestuurlijke ondersteuning	Lasten	1.358	1.599	1.652	-53
	Baten	26	26	-	26
	Saldo	1.332	1.573	1.652	-79
01.02 - Gemeentelijke samenwerking	Lasten	42	42	41	1
	Baten	-	-	-	-
	Saldo	42	42	41	1
01.04 - Burgerzaken	Lasten	454	474	507	-33
	Baten	341	341	395	-54
	Saldo	113	133	112	21
01.05 - Brandweer	Lasten	1.125	1.129	1.107	22
	Baten	33	20	17	3
	Saldo	1.092	1.109	1.090	19
01.06 - Integrale veiligheid	Lasten	174	174	174	-
	Baten	8	8	9	-1
	Saldo	166	166	165	1
01.07 - Maatschappelijke initiatieven	Lasten	150	327	235	92
	Baten	-	-	-	-
	Saldo	150	327	235	92
Saldo programma 1		2.895	3.350	3.295	55

Toelichting

01.01. – Bestuurlijke ondersteuning (nadeel 79 k)

Dit ontstaat doordat de reserve voormalig personeel, conform de nota reserves en voorzieningen, een voorziening is geworden. Hierdoor is er een voordeel in programma 7 en een nadeel in programma 1.

01.07. – Maatschappelijke initiatieven (voordeel 92 k)

In 2017 waren er minder aanvragen dan vooraf verwacht. Alle maatschappelijke initiatieven die voldeden aan de voorwaarden hebben budget toegekend gekregen.

**Programma 2
Portefeuillehouder**

**Beheer openbare ruimte en milieu
H. Geertsma**

Producten

1. Wegen
2. Groen en water
3. Overige ruimte
4. Verkeersveiligheid
5. Milieubeleid
6. Duurzaamheid
7. Reiniging
8. Riolering

Wat hebben we bereikt?

In 2017 zijn veel plannen samen met onze inwoners en bedrijven ('ZbZb') tot stand gekomen. Bij sommige van deze plannen lag het initiatief bij de inwoners zelf, zoals bijvoorbeeld het Ruimtelijk Actie Plan Havelte. Ook is er een grote stap gezet in het terugdringen van het huishoudelijk restafval.

Beleidsveld	Naam indicator	Eenheid	Gemeente Westerveld	Provincie Drenthe
Verkeer en vervoer	Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	%	2,00	6,00
Verkeer en vervoer	Ziekenhuisopname na verkeersongeval met fietser	%	5,00	9,00
Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	156,00	202,00
Volksgezondheid en Milieu	Herneembare elektriciteit	%	4,60	14,40

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Herziening op het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte (KOR)	Aan de hand van de in 2016 opgestelde startnotitie een nieuw KOR opstellen
Resultaat 2017	
Via interactieve bijeenkomsten en een breed uitgezette enquête is informatie opgehaald bij inwoners en overige stakeholders. Met deze informatie is een visie opgesteld die op 8 maart 2018 is vastgesteld.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Maatwerk leveren t.a.v. de kwaliteitsniveaus van de openbare ruimte en inwoners en bedrijven hier actiever bij betrekken	Ondersteunen van initiatieven voor dorpskracht bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Hierbij wordt rekening gehouden met het proces 'Zo buiten, Zo binnen' Herinrichting openbaar groen in de woonwijk Meerkamp in Havelte
Resultaat 2017	
Bestaande initiatieven hebben we ondersteund. We hebben inwoners en overige stakeholders actief betrokken bij initiatieven in de openbare ruimte, zoals het Ruimtelijk Actie Plan Havelte, Brinkenplan Diever, herinrichting Dorpstraat Vledderweg in Vledder, herinrichting Moleneinde/Lheeweg Dwingeloo, herinrichting openbaar groen Meerkamp en de reconstructie van de M.A. van Naamen van Eemneslaan in Wilhelminaord.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Realiseren kwaliteitsniveaus conform KOR	Opstellen en uitvoeren onderhoudsprogramma wegen 2017-2018 Vorbereiden herinrichting kern Diever Uitvoering Piet Soerplein e.o. 2 ^e fase Havelte
Resultaat 2017	
Het onderhoudsplan wegen 2017-2018 is opgesteld en in uitvoering. De voorbereiding herinrichting kern Diever (Brinkenplan Diever) is gestart. De uitvoering start in september 2018. De uitvoering Piet Soerplein 2 ^e fase Havelte is gestart in 2018.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Meer inzicht krijgen in de kwaliteit van de civiele kunstwerken	Opstellen beheerplan civiele kunstwerken
Resultaat 2017	
De inventarisatie is afgerond. De uitwerking van het beheerplan vergt meer tijd dan gepland en verwachten we medio 2018 gereed te hebben.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Reductie CO2-uitstoot (in 2017 ca. 6.500 kg) en besparing energie- en onderhoudskosten (in 2017 ca. € 5.000) van openbare verlichting beleid)	Toepassen energiezuiniger lampen en/of verwijderen en dimmen van openbare verlichting
Resultaat 2017	
De openbare verlichting langs de Vledderweg en Dorpsstraat in Vledder is vervangen door een energiezuinigere variant.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Meer inzicht in de kwaliteit van de plantsoenen en bomen	Opstellen van een beleidsnotitie groenstructuur inclusief bomen Opstellen van een beheerplan bomen waarbij de zorgplicht en het toekomstperspectief uitgangspunt is
Resultaat 2017	
De beleidsnotitie groenstructuur is door het college vastgesteld en ter informatie aan de raadscommissie gestuurd. Het beheerplan bomen is vastgesteld door het college.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Behoud en versterking van de kwaliteit van de biodiversiteit	Waar mogelijk het verhogen van de biodiversiteit in de gemeente Actualiseren bermbeleidsvisie
Resultaat 2017	
Het verhogen van de biodiversiteit is gerealiseerd door het inzaaien van bermen met bloemenmengsels, onder andere Honingvlieden Dwingeloo en Brink Wilhelminaord. Er is een werkgroep met stakeholders opgericht waarmee een nieuw bermbeheerplan wordt opgesteld. Dit proces met onze stakeholders vraagt uit het oogpunt van zorgvuldigheid meer tijd dan vooraf is ingeschat. We verwachten het bermbeheerplan medio 2018 af te ronden.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Meer inzicht in de kwaliteit van de watergangen en duikers en meer	Watergangen en duikers buiten de bebouwde kom inventariseren en actualisatie van het huidige

inzicht in structurele kosten bij onderhoud op laag kwaliteitsniveau	gegevensbestand Opstellen meerjarig beheer- en onderhoudsplan voor watergangen en duikers buiten de bebouwde kom
Resultaat 2017	
Vanwege prioritering van werkzaamheden is later gestart met de inventarisatie van watergangen en duikers buiten de bebouwde kom. Derhalve wordt het meerjarig beheer- en onderhoudsplan in 2018 opgeleverd.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Afname van het aantal speelplekken en/of –toestellen en/of mogelijkheden onderzoeken van participatie	In overleg met onze inwoners een plan van aanpak opstellen om de kosten van speelplekken te reduceren
Resultaat 2017	
We zijn gestart met het plan van aanpak en verwachten in de eerste helft van 2018 met een concreet voorstel te komen.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Verbeteren van de verkeersveiligheid met als gevolg een reductie van 50% van ernstige verkeersslachtoffers en – ongevallen in 2020 t.o.v. 2008	Uitvoeren projecten in het kader van PVE dit bestaat o.a. uit: - Stimuleren Drents Verkeersveiligheidslabel (DVL) voor scholen - Verkeerscursus 55+ - Trials (jonge bestuurders) Het complete programma PVE is te zien op www.veiligbereikbaaradrenthe.nl
Resultaat 2017	
De projecten zijn volgens planning uitgevoerd.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Nieuw verkeers- en vervoersbeleid (GVVP)	Opstellen 'Actualisatie GVVP' waarbij: - Verkeersveiligheid en onveilige locaties als onderdeel van het participatietraject in het kader van het nieuwe KOR aan bod zullen komen; - Een uitvoeringsplan voor de periode tot 2021 zal worden opgesteld
Resultaat 2017	
De actualisatie van het GVVP maakt onderdeel uit van de actualisatie van het KOR. Het college heeft besloten een nieuw GVVP op te stellen waarbij de functie van de oost-west verbinding nader wordt onderzocht. Het nieuwe GVVP zal in 2018 aan u worden aangeboden.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Veiliger fietsverkeer	Uitvoeren maatregelen nota 'Veilig op de fiets in Westerveld' - Verwijderen paaltjes/obstakels op fietspaden/-routes - (extra) Inzetten op educatie m.b.t. veilig fietsen
Resultaat 2017	
De uitvoering van de maatregelen is in gang gezet en is volgens planning in 2017 afgerond.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Vermindering energieverbruik van woningen	Stimuleren van isolerende maatregelen door subsidie op een tweede maatregel (max € 500)
Resultaat 2017	
Het stimuleren van isolerende maatregelen is in uitvoering. In 2017 zijn 50 duurzaamheidsbonnen verstrekt.	

Doel		Wat gaan we daarvoor doen	
Stimulering opwekken duurzame energie		Beschikbaar stellen energieleningen	
Resultaat 2017			
Het beschikbaar stellen van energieleningen is in uitvoering. In 2017 zijn 56 zonnelingen verstrekt.			

Doel		Wat gaan we daarvoor doen	
Meer duurzame energie opwekken		Aanleggen van zonneweiden	
Resultaat 2017			
Er hebben gesprekken plaats gevonden met potentiële initiatiefnemers. Dit heeft niet tot resultaten geleid.			

Doel		Wat gaan we daarvoor doen	
Jeugd betrekken bij energiebesparing		Project opzetten met basisscholen rond energiebesparing	
Resultaat 2017			
Een aantal scholen heeft meegedaan aan een project over zonnepanelen. Daarnaast heeft IVN lessen met betrekking tot natuur- en milieueducatie verzorgd.			

Doel		Wat gaan we daarvoor doen	
Stimuleren opwekken duurzame energie		Verruimen bestemmingsplannen om dit mogelijk te maken	
Resultaat 2017			
Binnen de ruimtelijke ordening zoeken we mogelijkheden om dit planologisch mogelijk te maken. Dit gaan we in 2018 verder vormgeven.			

Doel		Wat gaan we daarvoor doen	
Verlaging van hoeveelheid restafval per inwoner/jaar tot minder dan 100 kg in 2020 (landelijke doelstelling)		Invoering van omgekeerd inzamelen	
		Verdere afvalscheiding op het afvalbrengrstation	
Resultaat 2017			
In december heeft de raad besloten om de Staphorster variant in te voeren; het restafval zal nog eens in de 8 weken worden opgehaald. Daarnaast wordt er een aantal ondergrondse containers geplaatst. De uitvoering is in 2018.			

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000, min is nadeel

Product		Raming 2017 voor wijziging	Raming 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
02.01 - Wegen	Lasten	2.704	3.767	2.924	843
	Baten	288	1.414	490	924
	Saldo	2.416	2.353	2.434	-81
02.02 - Groen en water	Lasten	1.858	1.922	1.972	-50
	Baten	46	76	95	-19
	Saldo	1.812	1.846	1.877	-31
02.03 - Overige ruimte	Lasten	484	492	571	-79
	Baten	256	256	311	-55
	Saldo	228	236	260	-24
02.04 - Verkeersveiligheid	Lasten	431	459	463	-4
	Baten	302	302	301	1
	Saldo	129	157	162	-5
02.05 - Milieubeleid	Lasten	26	26	31	-5
	Baten	-	-	-	-
	Saldo	26	26	31	-5
02.06 - Duurzaamheid	Lasten	142	151	151	-
	Baten	-	-	-	-
	Saldo	142	151	151	-
02.07 - Reiniging	Lasten	1.518	1.712	1.692	20
	Baten	1.865	2.142	2.210	-68
	Saldo	-347	-430	-518	88
02.08 - Riolering	Lasten	2.357	2.402	2.146	256
	Baten	2.848	2.848	2.508	340
	Saldo	-491	-446	-362	-84
Saldo programma 2		3.915	3.893	4.035	-142

Toelichting

02.01. – Wegen (nadeel 81 k)

Door meer gladheid als gevolg van vorst is er meer gestrooid, hierdoor is er een overschrijding van € 20.000. Daarnaast is er € 40.000 meer uitgegeven aan dorpskracht. Door de verouderde lichtmasten in een deel van ons gebied (deze staan nog in de planning voor vervanging) is er aan de hand van meldingen meer onderhoud gepleegd dan waar rekening mee was gehouden. Daarnaast is er herstelwerk uitgevoerd voor schades welke niet geraamd waren en die ook niet op de veroorzakers te verhalen zijn.

02.07. – Reiniging (voordeel 88 k)

Dit voordeel is voornamelijk veroorzaakt door hogere bijdrage van Nedvang omdat onze inwoners het afval beter scheiden dan geraamd, dit geldt voor het inzamelen van PMD. Deze extra opbrengst had niet alleen betrekking op 2017, maar ook op voorgaande jaren.

02.08. – Riolering (nadeel 84 k)

Een groot deel van de investeringen op riolering is doorgeschoven naar de komende jaren, dit om een integrale aanpak in de uitvoering van herinrichtingsplannen mogelijk te maken. In de begroting was rekening gehouden met een hogere investeringslast en dus ook groter voordeel met de verrekening van de btw. Nu dat niet het geval is, ontstaat er een nadeel ten opzichte van de begroting.

Investerings

Investerings programma 2	Oorspr. jaar	Oorspr. krediet	1-1-2017	Besteed in 2017	Afgerond 2017	31-12-2017
a. Reconstructie weg Lhee-Kraloo	2012	425.000	67.470	25.174	Nee	42.296
b. Vervanging en reconstructie wegen	2017	450.000	450.000	-	Nee	450.000
c. Herinrichten Vledderweg en Dorpsstraat Vledder	2015	717.655	394.146	372.687	Nee	21.459
d. Reconstructie dorpskern Diever	2017	1.750.000	1.750.000	131.385	Nee	1.618.615
e. Kwaliteitsimpuls fietspaden	2017	329.763	329.763	4.300	Nee	325.463
f. Fietspad De Vennen - De Mussels	2017	775.000	775.000	72.817	Nee	702.183
g. Eursingerkerkweg Havelte	2017	75.000	75.000	159.931	Nee	-84.931
h. Moleneinde/Lheeweg	2017	75.000	75.000	9.040	Nee	65.961
i. Ruimtelijk Actie Plan Havelte	2017	1.500.000	1.500.000	41.545	Nee	1.458.455
j. Uitvoering licht- en duisternisplan	2011	1.795.000	371.899	249.350	Nee	122.549
k. Uitvoering beleid- en beheerplan Brinken 2017	2017	15.000	15.000	14.986	Ja	14
l. Riolering vrijerval	2016	171.200	101.587	74.465	Nee	27.122
m. Riolering vrijerval	2017	219.700	219.700	39.322	Nee	180.378
n. Riolering drukriolering bouwkundig	2017	35.000	35.000	11.468	Nee	23.533
o. Riolering drukriolering mech/elektr	2017	80.000	80.000	45.185	Nee	34.815
p. Stedelijk watersysteem	2016	46.600	19.149	-	Nee	19.149
q. Stedelijk watersysteem	2017	46.600	46.600	46.771	Ja	-171
r. Milieumaatregelen/afkoppelen	2016	178.000	152.831	2.600	Nee	150.231
s. Milieumaatregelen/afkoppelen	2017	150.000	150.000	22.425	Nee	127.575
t. Vacuümtank	2016	25.000	25.000	25.500	Ja	-500
u. Kraan voor ABS Havelte	2016	180.000	180.000	180.000	Ja	-
v. Aanschaf pasjessysteem voor ABS Havelte	2016	10.000	10.000	-	Ja	10.000

Toelichting

Van de investeringen die in 2017 niet zijn afgerond wordt het krediet overgeheveld naar 2018.

Reconstructie weg Lhee-Kraloo

De werkzaamheden aan deze weg zijn gerealiseerd. Nu blijkt dat de ingerichte zandweg niet op alle plaatsen voldoet. Daarvoor zullen in 2018 nog werkzaamheden worden uitgevoerd.

Vervanging en reconstructie wegen

Bij het beschikbaar stellen van de kredieten is onvoldoende rekening gehouden met een gefaseerde uitvoering over meerdere dienstjaren, o.a. door interactieve plan- en werkvoorbereiding.

Eursingerkerkweg Havelte

Het werk is in 2017 uitgevoerd. Er moet nog een afrekening met de provincie plaatsvinden, aangezien er een BDU subsidie van € 75.000 is toegekend.

Aanschaf pasjessysteem voor ABS Havelte

Het pasjessysteem is aangeschaft. De kosten voor het pasjessysteem zijn echter al in 2016 ten laste van de exploitatie gebracht. Daarmee kan het krediet nu worden afgesloten.

Programma 3	Onderwijs, sport en jeugdzorg
Portefeuillehouder	H. Geertsma

Producten

1. Basisonderwijs
2. Lokaal onderwijsbeleid
3. Sport
4. Jeugdhulp

Wat hebben we bereikt?

Met de realisatie van de Twingel in 2017 is al het onderwijs in de gemeente Westerveld gehuisvest in adequate en duurzame schoolgebouwen. Door onder andere het verder ontwikkelen van 'Westerveld in actie' zijn we in staat ons steeds meer te richten op preventie.

Beleidsveld	Naam indicator	Eenheid	Gemeente Westerveld	Provincie Drenthe
Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	-	0,58
Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	14,9	17,3
Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,30	1,50
Sport, cultuur en recreatie	Niet sporters	%	54,80	55,10
Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21-jarigen	0,88	1,29
Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezinnen	%	3,69	5,73
Sociaal domein	Melding kindermishandeling	%	0,68	0,88
Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	% mensen tussen 15 en 67 jaar dat een baan heeft	62,0	63,8
Sociaal domein	Achterstandsleerlingen	% 4 t/m 12 jarigen	6,12	10
Sociaal domein	Werkloze jongeren	% 16 t/m 24 jarigen	1,54	1,80
Sociaal domein	Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp	%	8,30	9,50
Sociaal domein	Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdbescherming	%	0,90	1,00
Sociaal domein	Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering	%	0,50	0,40

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Kwalitatief goed onderwijs in geschikte schoolgebouwen	Zorgen dat de scholen goed zijn toegerust. Voorbeeld: brede school Dwingeloo en Stad en Esch
Resultaat 2017	
Met de realisatie van de brede school Dwingeloo (de Twingel) en de renovatie van Stad en Esch Diever zijn alle scholen goed toegerust.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Opvang voor alle peuters	Harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzalen
Resultaat 2017	
Voor 1 januari 2018 zijn alle peuterspeelzalen onder de wet kinderopvang gebracht. Daarmee is de harmonisatie voltooid.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Gezonde leefstijl	Uitvoering programma's JOGG en GIDS volgens Uitvoeringsnotitie 'Bewegen en Gezondheid' (maart 2016)
Resultaat 2017	
Er is uitvoering gegeven aan de programma's door onder andere wandelen met defensie, waterproject bij de kinderopvang en de beweegprogramma's in de dorpen. We hebben een succesvol extra programma gedraaid namelijk: 'Meer vrijwilligers in korte tijd'. Dit heeft vele vrijwilligers opgeleverd.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Goed aanbod van jeugdhulp	Inkoop 2017
Resultaat 2017	
De inkoop 2017 is adequaat gerealiseerd en administratief geïmplementeerd.	

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000, min is nadeel

Product		Raming 2017 voor wijziging	Raming 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
03.01 - Basis onderwijs	Lasten	1.225	1.233	1.231	2
	Baten	92	92	57	35
	Saldo	1.133	1.141	1.174	-33
03.02 - Lokaal onderwijsbeleid	Lasten	573	634	699	-65
	Baten	28	101	114	-13
	Saldo	545	533	585	-52
03.03 - Sport	Lasten	1.417	1.549	1.496	53
	Baten	181	303	267	36
	Saldo	1.236	1.246	1.229	17
03.04 - Jeugdhulp	Lasten	3.750	3.793	3.693	100
	Baten	-	-	-	-
	Saldo	3.750	3.793	3.693	100
Saldo programma 3		6.664	6.713	6.681	32

Toelichting

03.02. – Lokaal onderwijsbeleid (nadeel 52 k)

Dit nadeel ontstaat door de afrekening van de uittreding van de leerplicht uit de samenwerking met Hoogeveen zijnde bureau Recht Op Leren (ROL).

03.04. – Jeugdhulp (voordeel 100 k)

Op basis van de ervaringscijfers proberen we een zo realistisch mogelijke begroting te maken. Toch blijft het gelet op alle ontwikkelingen lastig om een goede inschatting te maken van de financiële gevolgen van het aantal jeugdigen in zorg.

Investeringsen

Investeringsen programma 3	Oorspr. jaar	Oorspr. krediet	1-1-2017	Besteed in 2017	Afgerond 2017	31-12-2017
a. Renovatie sportvelden	2017	33.615	33.615	33.615	Ja	0
b. Brede School Dwingeloo - bouwkosten	2015	3.761.000	85.654	8.179	Ja	77.475
c. Brede School Dwingeloo - technische installaties	2015	860.000	104.156	55.985	Ja	48.171

Toelichting

Brede School Dwingeloo (voordeel 115 k)

Door het aanbestedingsvoordeel (2,7 %) zijn de werkelijke kosten lager dan het totale investeringskrediet.

Programma 4	Lokale economie, vrijetijdseconomie en werk en inkomen	K.H. Smidt
Portefeuillehouder		

Producten

1. Lokale economie
2. Toerisme en Recreatie
4. Inkomensvoorziening
5. Minimabeleid
6. Werkvoorziening
7. Participatie

Wat hebben we bereikt?

In 2017 is het gelukt om het aantal dagtoeristen dat naar de gemeente Westerveld komt, te verhogen. Dit komt mede doordat we proberen via de integrale samenwerking de toerist de geschiedenis van een gebied meer te laten ervaren en 'het verhaal' beter te laten beleven. Het plan van aanpak van de IGSD heeft er toe geleid dat het aantal uitkeringsgerechtigden is gedaald.

Beleidsveld	Naam indicator	Eenheid	Gemeente Westerveld	Provincie Drenthe
Economie	Funciemenging	Verhouding tussen banen en woningen in %	53,10	49,50
Economie	Bruto gemeentelijk product	Verhouding tussen verwacht en gemeten product	84,00	103,00
Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	176,20	131,10
Sociaal domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners	837,20	703,90
Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder	20,40	38,70
Sociaal domein	Personen met een lopend re-integratietraject	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	27,40	22,80

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Stimuleren van werkgelegenheid	<p>Ondersteuning bieden aan ondernemers bij de uitvoering van het ondernemersfonds</p> <p>Opstellen nieuwe beleidsnota Lokale Economie samen met belanghebbenden</p> <p>Verder vorm en inhoud geven aan de uitkomsten van het onderzoek MKB-vriendelijkste gemeente</p> <p>Realisatie snel internet</p>
Resultaat 2017	
<p>Het ondernemersfonds is in 2017 in werking getreden en ondersteuning aan ondernemers is een doorlopend proces.</p> <p>De beleidsnota Lokale Economie wordt opgesteld volgens ZoBuitenZoBinnen principes. Er vindt overleg plaats met ondernemers. In de loop van 2018 zal de beleidsnota aan uw raad worden aangeboden.</p> <p>Naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek zijn een aantal acties uitgezet waaronder versnelling van het proces van vergunningverlening.</p>	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
<p>Toename van het toerisme door meer dagrecreanten en een stijging van het aantal overnachtingen met 2%</p>	<p>Plan van aanpak voor een wandel-knooppuntennetwerk gericht op betere verbinding tussen dorpen en natuur</p> <p>Afstemming tussen regio en marketing Drenthe over gezamenlijke promotie en marketing. Het regio-promotieplan 'Het nationale park van Drenthe' loopt af (2017). Voortzetting en/of integratie via het ondernemersfonds</p> <p>Uitvoering geven aan het onderzoeksrapport naar Inkomend Toerisme met focus op de Duitse en Vlaamse markt</p> <p>Uitvoering geven aan het Kolonieplan, waaronder 'Het hart van Frederiksoord (zie ook programma 6) en 'sociaal economische vitalisering'</p> <p>Inventarisatie maken van bungalowparken/recreatiecentra die in aanmerking komen voor vitalisering</p>

Resultaat 2017

De routes voor het wandelknooppuntennetwerk zijn in concept gereed. De gesprekken met de grondeigenaren zijn in april 2018.

Afstemming van promotie en marketing vindt plaats. Een voorbeeld hiervan is de campagne grootste en groenste sportpark van Nederland. Bij de behandeling van de Voorjaarsrapportage 2017 is een motie aangenomen die het college oproept dat er opnieuw geld beschikbaar wordt gesteld voor toeristische promotie Westerveld.

Via een EDR subsidie zijn middelen aangevraagd om inkomend Duitse toerisme te bevorderen. Voor het uitvoering geven aan het kolonieplan wordt verwezen naar programma 6.

In de gemeente Westerveld zijn 25 parken geschouwd. Hiervan scoren 9 parken in het 'groene kwadrant' (veel perspectief en hoge kwaliteit), 2 parken in het blauwe kwadrant (redelijk perspectief en matige kwaliteit), 11 parken in het rode kwadrant (geen perspectief, slechte kwaliteit), en 3 parken in de oranje kwadrant (geen perspectief, redelijke kwaliteit).

De aard en omvang van de problematiek zijn majeur. Gemeenten, provincie, Recreatieschap Drenthe en RECRON hebben in december 2017 een convenant ondertekend, waarvoor ze gemeenschappelijk verantwoordelijk zijn en hierin ook gezamenlijk inspanning leveren. Net als voorgaand jaar is er een stijgende lijn zichtbaar waar te nemen in het aantal overnachtingen binnen onze gemeente. Het aantal overnachtingen was in 2016 in totaal 752.000, in 2017 was het aantal overnachtingen circa 770.000.

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
<p>Het verminderen van het aantal mensen met een Wwb-uitkering met 5% ten opzichte van 2016</p>	<p>Voortzetting uitvoering Vertrouwen, Verbinden en ondernemen (IGSD)</p> <p>Doorontwikkelen Regionale werkgeversdienstverlening met de gemeenten Staphorst, Steenwijkerland en Meppel</p>
<h4>Stand Najaarsrapportage 2017</h4>	
<p>De doelstellingen van het plan van aanpak voor Westerveld zijn gerealiseerd. Ten opzichte van 31 december 2016 is het aantal mensen dat een wwb-uitkering krijgt met 12% (peildatum 31 december 2017) gedaald. Daarmee zijn we op schema om deze doelstelling te behalen.</p> <p>Het voorstel van het doorontwikkelen is akkoord bevonden en wordt verder uitgewerkt.</p>	

Wat gaat het kosten?

Bedragen x € 1.000, min is nadeel

Product		Raming 2017 voor wijziging	Raming 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
04.01 - Lokale economie	Lasten	286	511	555	-44
	Baten	22	22	19	3
	Saldo	264	489	536	-47
04.02 - Toerisme en Recreatie	Lasten	415	606	610	-4
	Baten	30	31	-	31
	Saldo	385	575	610	-35
04.04 - Inkomensvoorziening	Lasten	4.578	4.310	4.453	-143
	Baten	3.351	3.942	3.979	-37
	Saldo	1.227	368	474	-106
04.05 - Minimabeleid	Lasten	714	814	761	53
	Baten	15	-	-	-
	Saldo	699	814	761	53
04.06 - Werkvoorziening	Lasten	3.253	3.237	3.237	-
	Baten	-	-	-	-
	Saldo	3.253	3.237	3.237	-
04.07 - Participatie	Lasten	772	638	478	160
	Baten	-	-	-	-
	Saldo	772	638	478	160
Saldo programma 4		6.600	6.121	6.096	25

Toelichting

04.04 Inkomensvoorziening, 04.05 Minimabeleid en 04.07 Participatie

Alle kosten van de IGSD komen bij de gemeente in verschillende programmaonderdelen terug. De afrekening van de IGSD heeft in totaal een heel beperkt effect op het resultaat. Wel is er een verschuiving tussen de diverse programmaonderdelen. Binnen programma 4 ontstaat er een nadeel bij de Inkomensvoorziening, en voordelen bij het Minimabeleid en bij de Participatie.

Investerings

Investerings programma 4	Oorspr. jaar	Oorspr. krediet	1-1-2017	Besteed in 2017	Afgerond 2017	31-12-2017
a. Project Holtingerpoort	2009	2.095.000	722.081	114.222	Nee	607.859

Toelichting

Van de investeringen die in 2017 niet zijn afgerond wordt het krediet overgeheveld naar 2018.

**Programma 5
Portefeuillehouder**

**Zorg, welzijn en Cultuur
E. van Schelven**

Producten

1. Zorgbeleid
2. Sociaal cultureel werk
3. Vreemdelingenbeleid
4. Cultuurbeleid

Wat hebben we bereikt?

Er is verdere invulling gegeven aan het transformatieproces van het Sociaal domein waaronder de WMO. Hierbij hebben inwonerinitiatieven een prominente rol gehad. Het proces om te komen tot een visie op cultuur is het eerste beleidsonderdeel dat volledig via de 'ZbZb' methode tot stand is gekomen.

Beleidsveld	Naam indicator	Eenheid	Gemeente Westerveld	Provincie Drenthe
Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	65,00	53,00

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
In 2018 is de Westervelder gezond, betrokken, zelfredzaam, doet actief mee aan de samenleving en maakt alleen gebruik van de maatwerkvoorzieningen Sociaal domein als het echt nodig is	<p>Het versnellen van de transformatie in het Sociaal domein door het actieplan Task force Sociaal domein uit te voeren. In het voorwoord is dit nader toegelicht.</p> <p>Versterken verbinding met en samenwerking tussen formele en informele structuren</p> <p>Het ontwikkelen van de integrale dienstverlening</p> <p>Door de integrale dienstverlening het gebruik van de lokale voorzieningen te vergroten</p> <p>Door algemene voorzieningen (waaronder het welzijnswerk) specifieke opdrachten geven die bijdragen aan de doelen die we willen bereiken. De opdrachten worden meer in samenhang met aanpalende beleidsvelden geformuleerd Waar nodig worden de opdrachten in de loop van het jaar bijgesteld om blijvend aan te kunnen sluiten op de vraag van inwoners</p> <p>De Algemene Subsidie Verordening (ASV) wordt herzien en afgestemd op de nieuwe aanpak (Zo buiten, Zo binnen) en ontwikkelingen w.o. Sociaal domein, maatschappelijke initiatieven en cultuurbeleid</p>
Resultaat 2017	
Wij zijn bezig om deze activiteiten deel uit te laten maken van het reguliere werkproces. Voorbeelden zijn het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking, armoedeagenda en het ondersteunen van Naobuur. De ASV is in december 2017 door de raad vastgesteld.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Actief burgerschap stimuleren en het probleemoplossend vermogen	Twee aanvragen Sociaal domein in het kader van 'Zo buiten, Zo binnen' begeleiden en vooruit helpen met het doel

in de gemeente vergroten door twee maatschappelijke initiatieven Sociaal domein te subsidiëren	realisatie van de plannen (dit naast de aanvragen die betrekking hebben op het fysiek domein)
Resultaat 2017	
De pilot Revalideren is leren is succesvol afgerond. In 2017 is het project met Naobuur gecontinueerd.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
In 2018 zijn de inwoners tevreden over de mate waarop de maatwerkvoorziening is toegespitst op de persoonlijke situatie	Aanvragen en her-indicaties voor maatwerkvoorzieningen worden nog meer vanuit een integrale klantbenadering uitgevoerd en afgestemd op de behoeften en mogelijkheden van de inwoner
Resultaat 2017	
Uit het meest recente klant ervaringsonderzoek scoorden we een waardering 7,4.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Het realiseren van de taakstelling om mensen met een vluchtelingenstatus te huisvesten	In samenwerking met IGSD en woningcorporatie Actium circa 50 mensen (op basis van stand 2016) met een verblijfstatus huisvesten.
Resultaat 2017	
We hebben de taakstelling behaald.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Een Cultuurnota vaststellen in 2017	Met de nieuwe aanpak 'Zo buiten, Zo binnen' wordt in co-creatie met inwoners en organisaties nieuw cultuurbeleid ontwikkeld Vanaf het voorjaar 2017 wordt uitvoering gegeven aan het nieuwe Cultuurbeleid
Resultaat 2017	
In 2017 is er op interactieve wijze gewerkt aan de visie op cultuur. De visie op cultuur is begin 2018 door de raad vastgesteld.	

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000, min is nadeel

Product		Raming 2017 voor wijziging	Raming 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
05.01 - Zorgbeleid	Lasten	6.309	5.519	5.982	-463
	Baten	619	404	671	-267
	Saldo	5.690	5.115	5.311	-196
05.02 - Sociaal cultureel werk	Lasten	914	964	953	11
	Baten	92	96	89	7
	Saldo	822	868	864	4
05.03 - Vreemdelingenbeleid	Lasten	15	-114	-156	42
	Baten	-	56	56	-
	Saldo	15	-170	-212	42
05.04 - Cultuurbeleid	Lasten	594	634	607	27
	Baten	4	-	-	-
	Saldo	590	634	607	27
Saldo programma 5		7.117	6.447	6.570	-123

Toelichting

05.01. – Zorgbeleid (nadeel 196 k)

Bij de voorjaarsrapportage 2017 is het budget voor zorgbeleid (WMO) naar beneden bijgesteld om te komen tot een realistische begroting. Voor de WMO is het beleid leidend voor de uitgaven. Gelet op de beperkte overschrijding van 3,5% is het gelukt om een goede inschatting van de kosten te maken.

Programma 6 Portefeuillehouder(s)	Ruimtelijke ontwikkeling E. van Schelven/H. Geertsma
--	---

Producten

1. Ruimtelijk beleid
2. Volkshuisvesting
3. Monumenten en archeologie

Wat hebben we bereikt?

Wij benaderen particuliere initiatieven via de 'ZbZb' methode. De nieuwe woonvisie en planvorming Kalterbroeken tweede fase zijn ook op deze manier tot stand gekomen. Hiermee wordt voorgesorteerd op de werkwijze volgens de nieuwe omgevingswet. De organisatie van de opening van de landelijke monumentendag in de gemeente Westerveld is een groot succes geweest.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Voorbereid zijn op de invoering van de omgevingswet (2019)	Wij stellen, samen met de gemeente Meppel, een plan van aanpak voor implementatie op. Dit zal gepaard gaan met een intern en extern bewustwordingstraject
Resultaat 2017	
De invoering van de omgevingswet is uitgesteld naar 2021. We zijn bezig met de voorbereiding van het plan van aanpak en het bewustwordingstraject. Er is gekozen voor een projectmatige aanpak en in 2018 gaan we zonder Meppel een projectleider aanstellen zodat we voor 2021 klaar zijn.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Herinrichten centrumgebied 'Hart van Frederiksoord'	Uitvoering geven aan het project 'Hart van Frederiksoord' waarbij aansluiting wordt gezocht bij de uitvoering van het Kolonieplan (zie programma 4)
Resultaat 2017	
In 2017 is gestart met de afstemming van de planvorming met de Maatschappij van Weldadigheid en de provincie Drenthe. De uitvoering is uitgesteld naar 2018.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Het plangebied Kalterbroeken te Diever op een Ruimtelijk en economisch verantwoorde manier afronden	Analyseren op welke wijze het plan verder ontwikkeld kan worden, herzien het bestemmingsplan en (her)openen de grondexploitatie
Resultaat 2017	
De grondexploitatie is vastgesteld in februari 2017. Er zijn verschillende overleggen geweest met de buurtbewoners om te komen tot een nieuw stedenbouwkundig concept. Dit is in het najaar van 2017 gepresenteerd. Daarna is de bestemmingsplan procedure gestart voor het totale gebied. Deze procedure kan naar verwachting medio 2018 worden afgerond.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Vaststellen beleidslijn over vrijkomend maatschappelijk vastgoed	Wij oriënteren ons op een aanpak, waarbij we samen met inwoners 'Zo buiten, Zo binnen' per locatie kijken naar de mogelijkheden en randvoorwaarden
Resultaat 2017	
Urgente ontwikkelingen in Havelte en Vledderveen hebben geleid tot het zoeken naar pragmatische oplossingen in plaats van een algemene beleidslijn.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Een geactualiseerde woonbeleid met een uitvoeringsprogramma	Samen met de woningcorporatie de resultaten van het woningbouwonderzoek (2016) vertalen naar beleid en daar ook gezamenlijk uitvoering aan geven
Resultaat 2017	
Het woningmarkt verkenningsonderzoek is afgerond. In het 4 ^e kwartaal 2017 heeft een terugkoppeling van het concept beleid aan stakeholders en college plaatsgevonden. Het college heeft de woonvisie vastgesteld. De behandeling in de raad zal na de verkiezingen plaatsvinden.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Het behalen van de Unesco status in 2018	Het bezoek van verschillende aan Unesco gerelateerde advies instanties faciliteren, die ons management plan beoordelen
Resultaat 2017	
In januari 2017 is het dossier formeel aangeboden aan UNESCO in Parijs. De vragen vanuit UNESCO zijn beantwoord. Daarnaast is het managementplan over het beheer van het gebied vastgesteld door de stuurgroep. Medio 2018 valt het besluit van UNESCO.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Het aantal bezoekers aan de open monumentendag verhogen en daarmee de bekendheid van ons cultureel erfgoed vergroten	Organiseren van de opening van de landelijke monumentendag
Resultaat 2017	
De opening van de landelijke monumentendag is door de gemeente Westerveld georganiseerd. Het bezoekersaantal was bijna 8.000. Dit is een verdubbeling ten opzicht van 2016. Daarmee kan de landelijke opening een groot succes genoemd worden.	

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000, min is nadeel

Product		Raming 2017 voor wijziging	Raming 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
06.01 - Ruimtelijk beleid	Lasten	1.247	1.435	1.427	8
	Baten	395	395	365	30
	Saldo	852	1.040	1.062	-22
06.02 - Volkshuisvesting	Lasten	26	43	29	14
	Baten	1	1	7	-6
	Saldo	25	42	22	20
06.03 - Monumenten en archeologie	Lasten	183	234	222	12
	Baten	-	11	-	11
	Saldo	183	223	222	1
Saldo programma 6		1.060	1.305	1.306	-1

Programma 7	Belastingen en Financiën
Portefeuillehouder(s)	K.H. Smidt

Producten

1. Treasury
2. Belastingen
3. Grondexploitatie
4. Gemeentelijke eigendommen
6. Algemene baten en lasten
8. Overhead
9. Reserves

Wat hebben we bereikt?

De financiële positie van de gemeente Westerveld is verder versterkt. Ten aanzien van de gemeentelijke belastingen is het gelukt om de lastenverzwaring te beperken tot de inflatiecorrectie. Voor de grondexploitaties zijn de financiële risico's beter beheersbaar geworden door de projectmatige interne sturing.

Beleidsveld	Naam indicator	Eenheid	Gemeente Westerveld	Provincie Drenthe
VHROSV	Gemiddelde WOZ-waarde	Duizend euro	245,00	182,00
VHROSV	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	5,20	3,40
VHROSV	Demografische druk	%	87,50	79,20
VHROSV	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	Euro	603,00	658,00
VHROSV	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Euro	678,00	708,00
Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	7,46	n.n.b.
Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	7,04	n.n.b.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Uitbreiden e-dienstverlening	Aansluiten op MijnOverheid.nl
Resultaat 2017	
De aansluiting op MijnOverheid.nl is in gang gezet. Dit zal medio 2018 worden afgerond.	

Doel	Wat gaan we daarvoor doen
Verwerken van alle wijzigingen vanuit het BBV	Na een inventarisatie zullen de verordeningen die geraakt worden door de wijzigingen van het BBV worden aangepast
Resultaat 2017	
De wijzigingen vanuit de BBV zijn in de begroting 2018 verwerkt.	

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000, min is nadeel

Product		Raming 2017 voor wijziging	Raming 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
07.01 - Treasury	Lasten	-25	-470	-487	17
	Baten	1.385	905	925	-20
	Saldo	-1.410	-1.375	-1.412	37
07.02 - Belastingen	Lasten	455	474	369	105
	Baten	4.539	4.744	4.784	-40
	Saldo	-4.084	-4.270	-4.415	145
07.03 - Grondexploitatie	Lasten	1.590	2.480	199	2.281
	Baten	1.557	2.562	239	2.323
	Saldo	33	-82	-40	-42
07.04 - Gemeentelijke eigendommen	Lasten	352	467	507	-40
	Baten	127	445	726	-281
	Saldo	225	22	-219	241
07.06 - Algemene baten en lasten	Lasten	-88	-	79	-79
	Baten	27.479	27.876	27.873	3
	Saldo	-27.567	-27.876	-27.794	-82
07.08 - Overhead	Lasten	5.605	7.036	7.188	-152
	Baten	63	224	224	-
	Saldo	5.542	6.812	6.964	-152
07.90 - Reserves	Lasten	70	4.942	4.915	27
	Baten	1.150	6.661	6.745	-84
	Saldo	-1.080	-1.719	-1.830	111
Saldo programma 7		-28.341	-28.488	-28.746	258

Toelichting

07.02. – Belastingen (voordeel 145 k)

Dit overschot bestaat uit hogere opbrengsten bij de gemeentelijke belastingen, voornamelijk de OZB. Daarnaast zijn er minder kwijtschelding- en inningskosten gemaakt.

07.04. – Gemeentelijke eigendommen (voordeel 241 k)

Dit overschot bestaat voor € 140.000 uit hogere inkomsten als gevolg van verkoop terrein voormalige brandweerkazerne Dwingeloo. Daarnaast is er voor ruim € 100.000 aan extra inkomsten gerealiseerd op verkoop van gronden.

07.06. – Algemene baten en lasten (nadeel 82 k)

Dit nadeel ontstaat doordat er een verhoging van de voorziening dubieuze debiteuren nodig was. In het afgelopen jaar is geprobeerd het aantal oninbare vorderingen te verminderen. Dit zal in 2018 voortgezet gaan worden.

07.08. – Overhead (nadeel 152 k)

Deze overschrijding bedraagt slechts 2% van het budget. Bij personeelslasten is meer uitgegeven doordat er extra inhuur nodig was en er minder doorbelasting kon plaatsvinden. Bij ICT wordt dit nadeel gedeeltelijk gecompenseerd, dit wordt veroorzaakt doordat een aantal uitgaven niet in het betreffende jaar zijn gedaan. Het betreft uitgaven voor diverse projecten zoals BGT, Generieke postintake en Back-up oplossingen. Dit zal in de voorjaarsrapportage opnieuw worden aangevraagd.

07.90. – Reserves (voordeel 111 k)

Het voordeel ontstaat door een verschuiving tussen programma 1 en programma 7. Dit komt doordat de reserve voormalig personeel, conform de nota reserves en voorzieningen, een voorziening is geworden.

Investerings

Investerings programma 7	Oorspr. jaar	Oorspr. krediet	1-1-2017	Besteed in 2017	Afgerond 2017	31-12-2017
Gemeentelijke eigendommen						
a. Vervanging daken gebouwen voormalige werf Havelte	2016	57.000	57.000	-	Nee	57.000
Bestuurscentrum Diever						
b. Vervanging telefooncentrale	2016	80.000	80.000	-	Nee	80.000
Dingspilhuus						
c. Renovatie Ontmoetingscentrum Dingspilhuus	2015	1.200.000	1.200.000	100.000	Nee	1.100.000
MFA Havelte						
d. Verbouwing MFA Havelte	2017	118.980	118.980	-	Ja	118.980
Ondersteuning - Faciliteiten						
e. Vervangen monitoren	2017	30.000	30.000	-	Nee	30.000
f. Vervanging opslagmedium voor servers	2017	35.000	35.000	-	Nee	35.000
g. Indoorkleding mobiele	2016	43.000	43.000	20.815	Nee	22.185
h. Gesprekscyclus	2016	13.000	13.000	13.213	Ja	-213
i. Software factuurherkenning	2017	10.000	10.000	10.056	Ja	-56
Dienstverlening - Openbare werken						
j. Vervanging MAN vrachtwagen	2016	135.000	135.000	-	Nee	135.000
k. Vervanging Ligier XPRO	2017	20.000	20.000	17.322	Ja	2.678
l. Vervanging natstrooimachine	2017	33.100	33.100	-	Nee	33.100
m. Vervanging sneeuwplough	2017	12.950	12.950	-	Nee	12.950
n. VW Lt 35 gesloten	2017	48.000	48.000	-	Nee	48.000
o. VW transporter enkele cabine	2017	34.000	34.000	-	Nee	34.000
p. Hoogwerker	2017	46.000	46.000	34.919	Nee	11.081

Toelichting

Van de investeringen die in 2017 niet zijn afgerond wordt het krediet overgeheveld naar 2018.

d. Verbouwing MFA Havelte (voordeel 119 k)

Dit krediet was beschikbaar gesteld om een deel van de schoollokalen geschikt te maken voor een commerciële partij. De plannen zijn gewijzigd, waardoor de verkoop niet doorgaat. Hierdoor is het krediet niet meer nodig. Wanneer zich andere ontwikkelingen zal voordoen, indien nodig, een nieuw krediet worden aangevraagd.

k. Vervanging Ligier XPRO (voordeel 3 k)

De auto is met een aanbestedingsvoordeel aangeschaft.

Overige onderdelen programmaplan

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen worden gevormd uit een aantal structurele niet aan taakvelden gekoppelde inkomsten. Deze dekkingsmiddelen worden van het Rijk (in de vorm van de algemene uitkering), van inwoners (in de vorm van heffingen) dan wel uit beleggingen verkregen.

Bedragen x € 1.000, min is nadeel

	Realisatie 2016	Raming 2017 vóór wijziging	Raming 2017 ná wijziging	Realisatie 2017
Algemene dekkingsmiddelen				
Lokale heffingen:				
- onroerende zaakbelastingen	2.689	2.780	2.965	3.017
- forensenbelasting	627	606	606	623
- toeristenbelasting	860	817	817	817
Algemene uitkeringen	28.463	27.429	27.826	27.874
Dividend	962	814	862	890
Saldo financieringsfunctie	489	596	513	522
Overige algemene dekkingsmiddelen	-905	-69	-68	-122
	33.185	32.973	33.521	33.621

De lokale heffingen zijn na aftrek van onder andere inningskosten, daarom kan het afwijken van het overzicht in de paragraaf lokale heffingen waar uitsluitend de inkomsten zijn verantwoord.

In de paragraaf lokale heffingen wordt nader ingegaan op de lokale heffingen. De algemene uitkeringen zijn gebaseerd op de decembercirculaire van 2017. Het dividend is lager dan 2016 als gevolg van de verkoop van de aandelen van Enexis lening C en een deel van de lening Vitens. De saldo financieringsfunctie is in lijn met 2016. In 2016 werd een deel van de overhead nog verantwoord onder de overige algemene dekkingsmiddelen vanaf 2017 zijn deze verantwoord onder de overhead.

Kosten van overhead

De kosten voor overhead bestaan uit huisvestingskosten, personeelskosten, kosten voor informatievoorziening en faciliteiten. Deze kosten zijn verantwoord in programma 7.

Bedragen in €

	Begroting 2017		Werkelijk 2017	
Huisvestingskosten	609.000		563.000	
Personeel	4.435.000		4.659.000	
Informatievoorziening	808.000		743.000	
Faciliteiten	372.000		340.000	
Totale overhead	6.224.000		6.305.000	
Percentage overhead	69%		73%	
	Binnendienst	Buitendienst	Binnendienst	Buitendienst
Tarief exclusief opslag	42	33	43	34
Opslag voor overhead	51	16	58	15
Tarief inclusief opslag	93	49	102	49

In totaal is er een toename van € 81.000 ten opzichte van de primaire begroting. Doordat hier de overhead exclusief de overhead van het bestuur is gepresenteerd wijkt deze af van programma 7.

Vennootschapsbelasting

Gemeenten zijn sinds 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Hierbij gaat het uitsluitend om winstgevende activiteiten waarbij in algemene zin sprake is van een onderneming. Voor de gemeente Westerveld gaat het derhalve alleen om de grondexploitaties. Voor zover we dat op basis van de nu bekende regelgeving in kunnen schatten zijn deze activiteiten fiscaal gezien niet winstgevend. Om die reden hebben we ervoor gekozen in het boekjaar 2017 en verder geen last voor de vennootschapsbelasting te verantwoorden. Omdat de regelgeving en de interpretatie daarvan nog volop in ontwikkeling is kan het zijn dat we deze verwachting nog op een later moment bij zouden moeten stellen.

Onvoorzien

In de begroting 2017 was een post voor onvoorzien van € 19.000 (€ 1 per inwoner) opgenomen. Dit bedrag is gebruikt voor de open monumentendag.

Deel A.2 PARAGRAFEN

Paragraaf A
Portefeuillehouder

Lokale Heffingen
K.H. Smidt

De paragraaf lokale heffingen beschrijft de gerealiseerde inkomsten en het beleid, geeft een overzicht van de diverse heffingen, lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid. De volgende belastingen, heffingen en leges komen aan bod:

- Toeristenbelasting
- Forensenbelasting
- Rioolheffing
- Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht
- Leges
- Lijkbezorgingsrechten

Gerealiseerde inkomsten

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2016	Raming 2017	Rekening 2017	Vershil
Belastingen				
OZB gebruikers	252	328	351	22
OZB eigenaren	2.909	2.923	2.950	27
Toeristenbelasting	860	839	839	1
Forensenbelasting	627	624	641	17
Heffingen				
Rioolheffing	2.287	2.307	2.323	17
Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	2.035	1.865	1.990	125
Leges				
Leges burgerzaken	369	335	392	57
Leges bestemmingsplannen	34	5	21	16
Leges vergunningen	485	390	339	-51
Leges markten	21	22	19	-2
Lijkbezorgingsrechten	259	245	300	55
Totaal	10.138	9.882	10.165	283

In deze tabel wordt uitgegaan van de inkomsten, hierin zijn de kosten die de gemeente moet maken niet meegenomen. De inkomsten van de afvalstoffenheffing en reinigingsrecht laat een groot positief verschil zien. De reden hiervan is dat uitkeringen van Nedvang over 2016 in 2017 geboekt zijn. De inkomsten voor de leges van burgerzaken zijn gestegen doordat in 2012 de bijschrijving van kinderen in paspoorten is afgeschaft. Deze documenten zijn 5 jaar geldig, waardoor er in 2017 meer paspoorten zijn aangevraagd. Tevens is het aantal rijbewijzen en naturalisaties ook gestegen in 2017. De opbrengsten van leges van voor vergunningen zijn lager dan geraamd, omdat in 2017 minder leges zijn ontvangen vanwege bestemmingsplannen die ouder dan 10 jaar zijn. Ook door de verdere digitalisering van bestemmingsplannen zijn er minder verzoeken van externe partijen binnengekomen. De inkomsten van de lijkbezorgingsrechten zijn behoorlijk toegenomen door een groot aantal verleningen van de grafrechten in maart, april, mei en juni 2017.

Gerealiseerd beleid

Belastingen

Onroerende-zaakbelasting

De OZB wordt geheven over de onroerende zaken die binnen de gemeentegrenzen van Westerveld gelegen zijn. Dit gebeurt op basis van de WOZ-waarde. Er wordt onderscheid gemaakt tussen woningen en niet-woningen.

De OZB is trendmatig met een inflatiecorrectie van 1% in 2017 verhoogd. Tevens heeft er een ophoging van de OZB inkomsten plaatsgevonden als gevolg van de invoering van het

Ondernemersfonds in 2017. In het jaar 2017 zijn de WOZ-waarden van de onroerende zaken als gevolg van marktontwikkelingen ten opzichte van 2016 nagenoeg stabiel gebleven. Het aantal ingediende WOZ en OZB-bezwaarschriften was in 2017, 283 stuks. Dit is een toename geweest van 138 stuks, als gevolg van de invoering van het Ondernemersfonds.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting wordt geheven van natuurlijke personen die binnen de gemeente Westerveld verblijf houden, maar niet in de gemeentelijke bevolkingsadministratie van Westerveld staan ingeschreven.

Vanaf het belastingjaar 2015 is het tarief voor de toeristenbelasting in de gemeente Westerveld gestegen naar € 1,10 per persoon per overnachting. Omdat het werkelijk aantal overnachtingen over 2017 bij het opstellen van deze jaarrekening nog niet bekend is, zijn de overnachtingen voor 2016 als opbrengst in 2017 verantwoord. Deze opbrengst is gebaseerd op circa 745.000 overnachtingen in 2016.

Forensenbelasting

Forensenbelasting wordt geheven van natuurlijke personen die binnen de gemeente Westerveld verblijf houden, maar niet in de gemeentelijke bevolkingsadministratie van Westerveld staan ingeschreven en tevens meer dan 90 dagen per jaar een woning beschikbaar houden.

Voor de forensenbelasting is een heffingsgrondslag ingevoerd naar brandverzekerde waarde, of als die niet bekend is, de geschatte herbouwwaarde, van het object. Deze heffingsgrondslag staat behoudens wijzigingen (sloop, verbouw) aan de opstal voor 5 jaar vast. In 2017 zijn deze brandverzekerde waarden weer opnieuw geïnventariseerd. De tarieven voor de forensenbelasting zijn vanaf 2012 jaarlijks met 2% verhoogd.

Heffingen

Rioolheffing

De mogelijkheid van het heffen van een rioolrecht is per 1 januari 2010 van rechtswege vervallen vanwege de verbreiding van de gemeentelijke taken inzake het waterbeheer. De gemeente draagt zorg voor de afvoer van afvalwater, de afvoer en opslag van hemelwater (regen, sneeuw, hagel) en voor een goed grondwaterpeil. De opbrengst van de rioolheffing wordt gebruikt om invulling te geven aan de volgende gemeentelijke zorgplichten:

1. Een veilige inzameling en transport van afvalwater naar de zuivering, zonder risico's voor bewoners of het milieu (zorgplicht afvalwater);
2. Het zodanig opvangen en verwerken van hemelwater (regenwater), dat wateroverlast wordt voorkomen (zorgplicht hemelwater);
3. Het voorkomen en verminderen van structurele grondwateroverlast door te hoge grondwaterstanden in de openbare ruimte (zorgplicht grondwater).

De eigenaar van het object/perceel is de belastingplichtige. Er wordt een vast bedrag geheven van € 150,- per object, vermeerderd met een percentage van de WOZ-waarde.

Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht

De gemeente draagt zorg voor de inzameling en verwerking van afval. De begrote lasten hiervan worden volledig aan de burger doorbelast middels de afvalstoffenheffing en het reinigingsrecht.

Leges

Voor de dienstverlening inzake burgerzaken, bestemmingsplannen, vergunningen en markten heft de gemeente leges. Door leges te vragen wordt de gemeente tegemoet gekomen in de kosten die zij hiervoor maakt.

De legestarieven zijn opgenomen in de legesverordening 2017. Voor 2017 is een inflatiecorrectie van 1% op de leges doorgevoerd. Een kostendekkendheid van 100% voor alle leges is echter niet mogelijk, mede doordat een aantal tarieven wettelijk gemaximeerd is.

Lijkbezorgingsrechten

Bij lijkbezorgingsrechten worden kosten in rekening gebracht voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats en het verlenen van de daarmee samenhangende diensten.

De tarieven voor de begrafenisrechten zijn met 1% gestegen ten opzichte van het voorgaande jaar.

Overzicht diverse heffingen

Het onderstaande overzichten geven inzicht in de tarieven en de mate waarin de heffingen en leges van 2017 (op basis van de begroting), afgezet tegen de werkelijke cijfers, kostendekkend zijn.

Tarieven

Tarieven onroerende zaakbelastingen	Tarief 2016	Tarief 2017	Tarief 2018
OZB-eigenaar woningen in percentage WOZ-waarde	0,1182%	0,1104%	0,1031%
OZB-eigenaar niet-woningen in percentage WOZ-waarde	0,1182%	0,1532%	0,1414%
OZB-gebruiker niet-woningen, in percentage WOZ-waarde	0,0760%	0,1053%	0,1122%

Tarieven toeristenbelasting	Tarief 2016	Tarief 2017	Tarief 2018
Toeristenbelasting per nacht tarief in €	1,10	1,10	1,10

Tarieven forensenbelasting	Tarief 2016	Tarief 2017	Tarief 2018
Forensenbelasting op basis van WOZ-waarde, tarief in €			
< € 25.000	165,00	168,00	169,00
€ 25.000 - 50.000	276,00	282,00	285,00
€ 50.000 - € 100.000	496,00	506,00	511,00
€ 100.000 - € 200.000	690,00	704,00	711,00
> € 200.000	828,00	845,00	854,00

Tarieven rioolheffing	Tarief 2016	Tarief 2017	Tarief 2018
Eigenaartarief in €	150,00	150,00	150,00
Percentage WOZ-waarde	0,0340%	0,0340%	0,0265%

Tarieven afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	Tarief 2016	Tarief 2017	Tarief 2018
Afvalstoffenheffing in €			
Eenpersoonshuishouden	96,95	98,25	100,00
Twee persoonshuishouden	146,95	148,25	150,00
Drie persoonshuishouden	171,95	173,25	175,00
Meer dan drie persoonshuishouden	196,95	198,25	200,00
Recreatiewoning niet permanent bewoond	96,95	98,25	100,00
Extra containergebruik	196,95	198,25	200,00
Reinigingsrecht per container excl. btw in €	196,95	198,25	200,00

Kostendekkendheid

Kostendekking rioolheffing	Begroting 2017	Rekening 2017
Kosten taakvelden inclusief rente	2.673.365	2.160.838
Inkomsten taakvelden exclusief heffingen	-808.375	-205.452
Netto kosten taakvelden	1.864.990	1.955.386
Overhead	234.305	234.305
BTW	309.468	127.324
Totale kosten	2.408.763	2.317.015
Opbrengst heffingen	2.303.000	2.317.015
Dekkingspercentage	95,6%	100,0%

Kostendekkenheid afvalstoffenheffing en reinigingsrecht	Begroting 2017	Rekening 2017
Kosten taakvelden inclusief rente	1.751.043	1.692.349
Inkomsten taakvelden exclusief heffingen	-916.710	-975.433
Netto kosten taakvelden	834.333	716.916
Kwijtschelding	40.000	27.319
Overhead	215.503	215.503
BTW	331.123	315.534
Totale kosten	1.420.959	1.275.272
Opbrengst heffingen	1.226.000	1.234.723
Dekkingspercentage	86,3%	96,8%

Bedragen x € 1.000

Leges	Raming 2017			Rekening 2017		
	lasten	baten	dekking	lasten	baten	dekking
Leges burgerzaken	473	335	70,8%	507	392	77,3%
Leges bestemmingsplannen	338	5	1,5%	360	21	5,7%
Leges vergunningen	1.029	390	37,9%	1.017	339	33,3%
Leges markten	35	21	59,4%	44	19	44,3%
Lijkbezorgingsrechten	411	244	59,4%	489	300	61,2%

Aanduiding van lokale lastendruk

In onderstaand overzicht wordt een vergelijking gemaakt van de woonlasten in Westerveld met enkele omliggende gemeenten op basis van de tarieven van 2017. Onder gemeentelijke woonlasten verstaan we het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een gemeente betaalt aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Bij de interpretatie moet de nodige voorzichtigheid in acht worden genomen, omdat slechts een aantal categorieën belastingplichtigen met elkaar wordt vergeleken en er verschillende heffingsmethodieken voor de rioolheffing worden gehanteerd. Tevens merken wij op dat niet elke gemeente hetzelfde dekkingspercentage voor rioolrechten en afvalstoffenheffing hanteert.

Gemeente	Westerveld	De Wolden	Meppel	Midden Drenthe	Steenwijkerland	Weststellingwerf
Gemiddelde waarde woning	245.000	245.000	245.000	245.000	245.000	245.000
Eenpersoons-huishouden						
OZB-woningen	271	288	324	287	271	374
Afvalstoffenheffing	98	145	181	160	181	171
Rioolheffing	233	207	171	239	252	156
Totale woonlasten Eenpersoonshouden	602	640	676	686	704	701
Meerpersoons-huishouden						
OZB-woningen	271	288	324	287	271	374
Afvalstoffenheffing	173	184	181	205	254	259
Rioolheffing	233	231	171	239	252	156
Totale woonlasten Meerpersoonshouden	677	703	676	731	777	789
Gemiddelde eenpersoons- en meerpersoons.	640	672	676	709	741	745

Bronnen: Atlas van de lokale lasten (www.coelo.nl) gebaseerd op gemiddelde WOZ waarde van de gemeente Westerveld.

Kwijtscheldingbeleid

Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen kan slechts worden verleend voor de afvalstoffenheffing en in zeer uitzonderlijke gevallen voor de OZB en de rioolheffing. Door toepassing van de uitvoeringsregeling komen eigenaren van onroerende zaken in de meeste gevallen niet in aanmerking voor kwijtschelding vanwege het aanwezige vermogen doordat onder andere de overwaarde van een woning dat wordt aangemerkt als vermogen. Indien er geen sprake is van aanwezig vermogen, kan kwijtschelding worden verleend.

	Rekening 2014	Rekening 2015	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
<u>Kwijtschelding: aantallen</u>					
Aantal kwijtscheldingsverzoeken	283	347	266	300	281
Aantal beroepschriften	3	5	3	5	5
Aantal geheel of ged. toegewezen	243	283	207	260	228
<u>Kwijtschelding: bedragen</u>					
Afvalstoffenheffing	39.900	48.600	26.000	40.000	27.319
Rioolheffing	500	4.200	500	-	113
OZB		3.300	400	-	-
Totaal	40.400	56.100	26.900	40.000	27.432

Paragraaf B	Weerstandsvermogen en risicobeheersing
Portefeuillehouder	K.H. Smidt

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing beschrijft de risico's die de bedrijfsvoering van de gemeente in gevaar zou kunnen brengen en geeft vervolgens inzicht in de mate waarin de gemeente deze risico's financieel kan afdekken. De paragraaf richt zich alleen op de risico's die financiële consequenties hebben. Het weerstandsvermogen geeft de verhouding aan tussen de geïntariseerde risico's en de weerstandscapaciteit (beschikbare middelen). De paragraaf sluit af met vijf financiële kengetallen die inzicht geven in de financiële positie van de gemeente.

Inventarisatie van risico's

Een risico is de kans dat een mogelijke gebeurtenis, met een negatieve impact voor de organisatie, zich voordoet. Om risico's te kwantificeren dienen zowel de kans op als de impact van het risico te worden bepaald. De niet-financiële risico's, zoals imagoschade, worden niet gekwantificeerd. In de programmabegroting en de jaarrekening wordt de risico-inventarisatie geactualiseerd.

Omschrijving risico	I/S	Kans	Impact	Risico in €
1 Leningen aan deelnemingen (scenario volledig afboeken)	I	10%	779.000	78.000
2 Overige verstrekte leningen (scenario volledig afboeken)	I	30%	556.000	167.000
3 Grondexploitaties (scenario volledig afboeken)	I	30%	982.000	295.000
4 Garantstellingen (scenario volledig opgeëist)	I	10%	6.118.000	612.000
5 Garantstelling WSW achtervang (scenario 10% opgeëist)	I	10%	4.444.000	444.000
				1.596.000
6 Gemeenschappelijke regelingen (scenario 5% extra)	S	50%	528.000	264.000
				264.000

1. Leningen aan deelnemingen

De gemeente heeft leningen verstrekt aan deelnemingen in Enexis en Vitens. Van beide entiteiten bezit de gemeente tevens aandelen. Het risico bestaat dat de leningen oninbaar worden en om die reden afgeboekt moeten worden. De kans dat dit scenario zich voordoet, schatten wij in op 10%.

2. Overige verstrekte leningen

De gemeente heeft leningen verstrekt aan Essent en Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN). Het risico bestaat dat de leningen oninbaar worden. De kans dat dit scenario zich voordoet, schatten wij in op 30%.

3. Grondexploitaties

De gemeente heeft in totaal vijf grondexploitaties, te weten Hof van Kalteren, De Valderse II Dwingeloo, Meenteweg – Oeveraseweg Havelte, Zorgvlied Noord Oost Fase II. en Kalterbroeken. Het risico bestaat dat de grondexploitaties niet gerealiseerd worden en de huidige boekwaarde geboekt moet worden. De kans op een scenario dat de grondexploitaties niet gerealiseerd worden, waardoor de boekwaarde moet worden afgeboekt, schatten wij in op 30%.

4. Garantstellingen

Voor zeven instellingen binnen de gemeentegrenzen heeft de gemeente een financiële borgstelling afgegeven. Dit betekent dat wanneer de instelling zelf niet aan haar aflossingsverplichting kan voldoen, de gemeente hiervoor zorg moet dragen. De kans dat dit zich voordoet, schatten wij in op 10%.

5. Garantstelling WSW-achtervang

De gemeente is door middel van een garantstelling verbonden aan de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Mocht een woningbouwvereniging niet aan haar financiële verplichtingen kunnen voldoen dan zal zij eerst de WSW aangespreken. Wanneer blijkt dat de WSW onvoldoende financiële middelen heeft dan worden vervolgens andere woningbouwverenigingen aangesproken en tenslotte kan de gemeente worden aangesproken. Het vastgoed fungeert in deze situatie als onderpand. Actium is de grootste woningbouwvereniging die actief is binnen de gemeente Westerveld. Actium beschikt over circa 16.000 woningen die verspreid zijn over verschillende gemeenten. Binnen gemeente Westerveld zijn ongeveer 1.600 woningen (10%) in het bezit van Actium. Naast Actium is woningcorporatie Woonconcept vertegenwoordigd binnen de gemeente. Zij verhuurt één wooncomplex aan een instelling, bestaande uit circa 20 woningen. Bovenstaande gegevens leiden ertoe dat maximaal 10% opeisbaar is. De kans dat dit scenario zich voordoet, schatten wij in op 10%. (<https://www.wsw.nl/gemeenten/achtervang/>)

6. Gemeenschappelijke regelingen

De gemeente participeert in zes gemeenschappelijke regelingen (te weten IGSD, Reestmond, Veiligheidsregio Drenthe, GGD, RUD en Recreatieschap Drenthe). Het risico bestaat dat een gemeenschappelijke regeling te maken krijgt met een financiële tegenvaller, die dan ook de individuele gemeente treft. Wij gaan er vanuit dat de lastenverzwaring met maximaal 5% zal toenemen. De kans dat dit scenario zich voordoet schatten wij in op 50%.

Algemene uitkering gemeentefonds (risico gedekt uit eigen reserve)

Jaarlijks ontvangt de gemeente circa € 28 miljoen uit het gemeentefonds. De rijksoverheid kijkt bij de verdeling van het gemeentefonds onder meer naar het aantal inwoners, jongeren en uitkeringsgerechtigden en de oppervlakte van de gemeente en grootte van de watergebieden. Bij de circulaire in mei, september en december kan het voorkomen dat er wijzigingen zijn in de hoogte van de algemene uitkering. De grootste negatieve bijstelling in de afgelopen vijf jaar bedroeg 3% in een periode van de eerste 3 jaren (september 2013). Dit risico is geschat op € 825.000 en is afgedekt middels de reserve rekeningsaldo die eind 2017 € 1.011.000 bedraagt.

Sociaal domein (risico gedekt uit eigen reserve)

De bestemmingsreserve Sociaal domein is in 2015 ingesteld en in 2016 is besloten dat de bestemmingsreserve in ieder geval tot 2020 blijft bestaan. De bestemmingsreserve Sociaal domein bedraagt 31 december 2017 € 2.938.000. Op deze wijze blijft er bij financiële tegenvallers voldoende geld over om zorg te kunnen leveren. Door het vormen van deze bestemmingsreserve wordt het Sociaal domein niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

Niet te kwantificeren risico's

Ontvlechting samenwerking. In 2017 is de samenwerking met Meppel geëvalueerd, dit heeft geleid tot een ontvlechting van de samenwerking. Dit kan mogelijk resulteren in het verrekenen van een aantal zaken.

Informatiebeveiliging. Om te kunnen voldoen aan de eisen zoals gesteld in de Algemene Verordening Gegevensbescherming is de beveiligingsorganisatie ingericht. Toch blijven er hier ook risico's die niet gekwantificeerd kunnen worden, dit zijn risico's zoals datalekken of het niet voldoen aan de AVG.

Personeel. Steeds vaker zien we dat het lastig is om goed gekwalificeerd personeel te werven en te behouden. Het risico bestaat daarbij dat we onvoldoende expertise en/of capaciteit hebben. Op dit moment is het financiële risico voor Westerveld niet in te schatten.

Veiligheidsregio Drenthe. Bij de bespreking van de jaarstukken heeft de Veiligheidsregio Drenthe aangegeven dat er zeer waarschijnlijk een accountantsverklaring met beperking zal worden afgegeven. De beperking wordt veroorzaakt doordat de accountant niet in kan stemmen met bepaling van de voorziening FLO. In 2018 wordt hiervoor een oplossing gezocht. Op dit moment is het financiële risico voor Westerveld nog niet in te schatten.

Herpositionering IGSD. In 2017 is besloten tot herpositionering van de toegang in de gemeente Westerveld. Dit heeft gevolgen voor de samenwerking met de gemeente Steenwijkerland in de IGSD. Op welke wijze één en ander ingestoken en aangepakt zal worden, wordt in de komende periode uitgewerkt.

Inventarisatie weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote kosten te dekken. Bij het bepalen van de weerstandscapaciteit worden incidentele risico's afgedekt met incidenteel geld en worden structurele risico's opgevangen met structurele middelen. Op basis van de Nota reserves en voorzieningen is het volgende bepaald:

- De algemene reserves worden volledig meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit;
- De bestemmingsreserves, stille reserves en stille voorzieningen worden niet meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit.

Het weerstandsvermogen komt tot stand door de benodigde weerstandscapaciteit op basis van de geïnventariseerde risico's, van de beschikbare weerstandscapaciteit af te trekken. Het weerstandsvermogen is het bedrag dat kan worden aangewend in geval van onvoorziene risico's.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten eenmalig op te vangen. Deze middelen zijn direct aan te wenden voor de financiële gevolgen van een risico.

Vrij besteedbaar	31-12-2017
Algemene reserve	4.421.000
Reserve weerstandsvermogen	1.600.000
Totaal	6.021.000

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit geeft de mogelijkheid om, door middel van een verhoging van belastingen en leges, structurele risico's op te vangen. De OZB is de enige belasting die hiervoor in aanmerking komt. De onbenutte belastingcapaciteit wordt berekend door de maximale tarieven (norm van artikel 12) te vergelijken met het tarief dat de gemeente Westerveld hanteert. De onderstaande tabel laat zien dat de onbelaste belastingcapaciteit € 2.397.000 bedraagt.

Soort	WOZ-waarde	Tarief Westerveld	Tarief art. 12	Vershil	Onbenutte capaciteit
OZB eigenaren woningen	2.160.000.000	0,1031	0,1952	0,0921	1.930.000
OZB eigenaren niet-woningen	417.000.000	0,1414	0,1952	0,0538	159.000
OZB gebruikers niet-woningen	417.000.000	0,1122	0,1952	0,0830	308.000
Totaal	2.577.000.000				2.397.000

Totale weerstandscapaciteit

De som van de incidentele en de structurele weerstandscapaciteit geeft de totale beschikbare weerstandscapaciteit weer. Het ratiogetal weerstandsvermogen is de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde weerstandscapaciteit. Het kengetal weerstandsvermogen bij de gemeente Westerveld is 4,53. Dit betekent dat de beschikbare weerstandscapaciteit bijna vijf keer hoger is dan de benodigde weerstandscapaciteit. Aldus kan geconcludeerd worden dat de gemeente de geïnventariseerde risico's ruim kan opvangen.

	31-12-2017
Incidentele weerstandscapaciteit	6.021.000
Structurele weerstandscapaciteit	2.397.000
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	8.418.000
Incidentele weerstandscapaciteit	1.596.000
Structurele weerstandscapaciteit	264.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit	1.860.000
Ratio weerstandsvermogen	4,53

Financiële kengetallen en beoordeling van onderlinge verhouding

In onderstaande tabel worden de uitkomsten van de financiële kengetallen weergegeven. De gezamenlijke toezichthouders hebben de financiële kengetallen gecategoriseerd en bandbreedtes gesteld. De categorieën variëren van minst risicovol, gemiddeld risicovol en meest risicovol. Per kengetal wordt een korte toelichting gegeven.

Beoordeling vanuit het interbestuurlijk toezicht	Minst risicovol	Gemiddeld risico	Meest risicovol
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte	>0%	0%	<0%
Belastingcapaciteit	<95	95-105%	>105

Financiële kengetallen	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017	Begroting 2018
1a. Netto schuldquote	7%	5%	14%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte voor alle verstrekte leningen	5%	3%	12%
2. Solvabiliteitsratio	61%	58%	59%
3. Grondexploitatie	-1%	2%	3%
4. Structurele exploitatieruimte	6%	2%	1%
5. Belastingcapaciteit	95%	94%	93%

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft de verhouding tussen de netto schuld en de totale exploitatieomvang aan. De gezamenlijk toezichthouders beschouwen een netto schuldquote kleiner dan 90% als het minst risicovol. De gemeente Westerveld heeft eind 2017 een netto schuldquote van 5%.

Solvabiliteitsratio

Het solvabiliteitsratio geeft de verhouding van het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen aan. De gezamenlijk toezichthouders beschouwen een solvabiliteitsratio groter dan 50% als het minst risicovol. De gemeente Westerveld heeft eind 2017 een solvabiliteitsratio van 58%.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft de verhouding tussen de grondexploitaties en de totale exploitatieomvang aan. De gezamenlijke toezichthouders beschouwen een kengetal grondexploitatie kleiner dan 20% als het minst risicovol. De gemeente Westerveld heeft eind 2017 een kengetal grondexploitatie van 2%.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft de verhouding tussen het structurele exploitatieoverschot (of tekort) en de totale exploitatieomvang aan. De gezamenlijke toezichthouders vinden een structurele exploitatieruimte groter dan 0% het minst risicovol. De gemeente Westerveld beschikt in 2017 over een structurele exploitatieruimte van 2%.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft de hoogte van de woonlasten aan (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) van een meerpersoonshuishouden ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De gezamenlijke toezichthouders vinden een belastingcapaciteit kleiner dan 95% het minst risicovol. De gemeente Westerveld heeft in 2017 een belastingcapaciteit van 94%.

De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen beschrijft de realisatie van het beleid dat betrekking heeft op de wegen, riolering, water en groen, gebouwen en overige ruimte. Er wordt ingegaan op het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte, de vertaling van de financiële consequenties en de voortgang van het geplande onderhoud.

Algemeen kwaliteitsniveau

In gemeente Westerveld zijn de kwaliteitsniveaus van de openbare ruimte vastgelegd in het KOR. Voor de productonderdelen verzorging, verharding, groen en meubilair wordt in het KOR het gewenste kwaliteitsniveau van het onderhoud aangegeven.

In het KOR wordt onderscheid gemaakt in de aspecten technische staat (de kwaliteit van het materiaal) en verzorging (onderhoudsniveau). De onderdelen die in het KOR aan de orde komen zijn verharding, groen en meubilair. De riolering en gebouwen behoren niet tot het KOR. De raad stelt de kwaliteitsniveaus van beide aspecten vast.

Vastgestelde kwaliteitsniveaus op basis van het huidige KOR

	Verzorging	Verharding	Groen	Meubilair
Dorpscentrum	L	B	L	L
Hoofdstructuur	L	B	L	L
Woongebied	L	L	L	L
Bedrijventerrein	L	L	L	L
Buitengebied	L	L	L	L
Begraafplaats	B	L	L	L

L = Laag
B = Basis
H = Hoog

BrinQ

In 2017 hebben we een start gemaakt met het opstellen van het nieuwe KOR, genaamd BrinQ. Na vaststelling van de startnotitie in uw raad zijn via interactieve bijeenkomsten en een breed uitgezette enquête informatie opgehaald bij inwoners en overige stakeholders. Met deze informatie is een visie opgesteld die op 8 maart 2018 is vastgesteld. In dit visiedocument wordt niet alleen gekeken naar de technische kwaliteit en verzorging, maar ook naar de belevingswaarde van gebieden en/of dorpen.

Wegen

De kwaliteitsniveaus van de (zand)wegen en paden maken deel uit van het KOR. De openbare verlichting valt eveneens onder wegen. In het 'Licht en duisternisplan' wordt het beleid ten aanzien van de verlichting verwoord.

Wegen	Eenheid	Hoeveelheid
Verhardingen binnen en buiten de bebouwde kom:		
<i>Rijbanen</i>	m ²	1.823.000
<i>Fietspaden</i>	m ²	236.000
<i>Voetpaden</i>	m ²	89.000
<i>Parkeervlakken</i>	m ²	70.000
Totaal verhardingen	m ²	2.218.000
Semi-verharde paden	m ²	112.000
Zandwegen	m ²	520.000
Bermen	km	380
Bruggen	stuk	38
Lichtmasten	stuk	4.900
Verkeersborden	stuk	4.200

Financiële consequenties

Wegen	Begroting 2017	Rekening 2017	Verschil
Onderhoudsbudget	2.283.000	2.359.000	-76.000
Investerings:			
Vervanging en reconstructie wegen	450.000	-	450.000
Reconstructie dorpskern Diever	1.750.000	131.000	1.619.000
Kwaliteitsimpuls fietspaden	330.000	4.300	325.700
Fietspad De Vennen - De Mussels	775.000	73.000	702.000
Eursingerkerkweg Havelte	75.000	160.000	-85.000
Moleneinde/Lheeweg	75.000	9.000	66.000
Ruimtelijk Actieplan Havelte	1.500.000	42.000	1.458.000
<i>Uitvoering Licht- en duisternisplan</i>	372.000	249.000	123.000

Toelichting op gerealiseerd beleid (voortgang van het geplande onderhoud)

- Het onderhoudsplan wegen 2017-2018 is opgesteld en in uitvoering, waarbij in 2017 de nadruk lag op de voorbereidende werkzaamheden en het dienstjaar 2018 met name wordt benut voor de uitvoering;
- De voorbereiding van de herinrichting kern Diever (Brinkenplan Diever) is gestart. De uitvoering start in september 2018;
- De uitvoering Piet Soerplein 2e fase Havelte is gestart.
- De openbare verlichting langs de Vledderweg en Dorpsstraat in Vledder is vervangen door een energiezuiniger variant;
- De inventarisatie t.b.v. het beheerplan kunstwerken is afgerond. De uitwerking van het beheerplan vergt meer tijd dan gepland en verwachten we medio 2018 gereed te hebben.

Riolering

In het samenwerkingsverband Fluvius is met toenmalig waterschap Reest en Wieden en de zes daarin liggende gemeenten het Watertakenplan 2016 – 2021 opgesteld. Het watertakenplan kent een hoofdrapport en specificaties per gemeente. In de specificatie zijn de gemeentelijke watertaken van gemeente Westerveld verder uitgewerkt.

Riolering	Eenheid	Hoeveelheid
Vrijvervalriolering	km	252
Persleidingen	km	189
Rioolgemalen	stuk	586
Bergbezinkbassin	stuk	10

Financiële consequenties

Bedragen in €			
Riolering	Begroting 2017	Rekening 2017	Verschil
Onderhoudsbudget	1.860.000	1.962.000	-102.000
Investerings:			
<i>Riolering vrijverval</i>	219.700	39.000	180.700
<i>Riolering drukriolering Bouwkundig</i>	35.000	11.000	24.000
<i>Riolering drukriolering mech/elektr</i>	80.000	45.000	35.000
<i>Stedelijk watersysteem</i>	46.600	47.000	-400
<i>Milieumaatregelen/afkoppelen hemelwater</i>	150.000	22.000	128.000

Toelichting op gerealiseerd beleid (voortgang van het geplande onderhoud)

- De werkzaamheden zijn uitgevoerd volgens het Watertakenplan 2016-2021, waarbij uit oogpunt van integraal werken zoveel mogelijk wordt afgestemd met andere werkzaamheden in de openbare ruimte, zoals herinrichtingplannen en reconstructie/vervanging van wegen; Voorbeelden hiervan zijn Piet Soerplein 2^e fase en de Dorpsstraat/Vledderweg in Vledder.

Groen en water

Groen en water	Eenheid	Hoeveelheid
Bomen	stuk	53.200
Bos(plantsoen)	ha	150
Heesters	m ²	411.218
Hagen	m ²	3.394
Gras/gazon	m ²	739.161
Waterpartijen	km	400

Financiële consequenties

Bedragen in €			
Groen en water	Begroting 2017	Rekening 2017	Verschil
Onderhoudsbudget	1.846.000	1.842.000	4.000
Investerings:			
<i>Uitvoering beleid- en beheerplan Brinken</i>	15.000	15.000	-

Toelichting op gerealiseerd beleid (voortgang van het geplande onderhoud)

- Het reguliere onderhoud is zoveel mogelijk uitgevoerd volgens de kwaliteitsniveaus van het KOR;
- De beleidsnotitie groenstructuur is door het college vastgesteld en ter informatie aan de raadscommissie gestuurd;
- Het beheerplan bomen is vastgesteld door het college;
- Het verhogen van de biodiversiteit is gerealiseerd door het inzaaien van bermen met bloemenmengsels, onder andere Honingvlanden Dwingeloo en Brink Wilhelminaoord;
- We zijn gestart met de inventarisatie van watergangen en duikers buiten de bebouwde kom. Het meerjarig beheer- en onderhoudsplan wordt in 2018 opgeleverd.

Gebouwen

Gebouwen	Eenheid	Hoeveelheid
Gemeentelijke gebouwen	stuk	38
Sportaccommodaties	stuk	15

Financiële consequenties

Gebouwen	Begroting 2017	Rekening 2017	Verschil
Onderhoudsbudget	462.000	387.000	75.000
Investerings: <i>Geen</i>			

Bedragen in €

Toelichting op gerealiseerd beleid (voortgang van het geplande onderhoud)

- Het reguliere onderhoud is uitgevoerd op basis van een sober en doelmatig onderhoudsniveau;
- De renovatie van de sporthal Dwingeloo is afgerond;
- De renovatie van MFA 'De Wiekslag' in Wapserveen is afgerond;
- We zijn gestart met de bouw van het informatiecentrum poort Oerlandschap Holtingerveld. Afronding vindt plaats in 2018.

Overige ruimte

Overige ruimte	Eenheid	Hoeveelheid
Speellocaties	stuk	64
Speeltoestellen	stuk	317
Sportvelden	stuk	21
Begraafplaatsen	stuk	7

Financiële consequenties

Overige ruimte	Begroting 2017	Rekening 2017	Verschil
Onderhoudsbudget	480.000	559.000	-79.000
Investerings: <i>Geen</i>			

Bedragen in €

Toelichting gerealiseerd beleid (voortgang van het geplande onderhoud)

- Het reguliere onderhoud is uitgevoerd waarbij de wetgeving (Attractiebesluit) leidend is geweest.

We zijn gestart met het plan van aanpak voor het nieuwe speelplaatsenplan en verwachten in de eerste helft van 2018 met een concreet voorstel te komen.

**Paragraaf D
Portefeuillehouder**

**Financiering
K.H. Smidt**

De paragraaf financiering beschrijft de wijze waarop binnen de gemeente Westerveld gelden worden belegd of worden aangetrokken. In deze paragraaf komen achtereenvolgens de ontwikkeling van de rente, het schatkistbankieren en het risicobeheer aan bod.

Ontwikkeling rente

Aangetrokken leningen

Elk jaar inventariseren we onze aangetrokken leningen. We bepalen dan of er nieuwe leningen afgesloten moeten worden, of we eerder kunnen aflossen en of we andere financieringskeuzes willen maken. In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van aangetrokken leningen.

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2016	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2017	Rente percentage	Rente boekjaar
BNG 86900	109	18	91	6,06%	6
BNG 87141	109	18	91	5,93%	6
BNG 95306	900	150	750	4,91%	19
BNG 87895	381	54	327	5,40%	25
BNG 88185	508	73	436	5,35%	31
BNG 89538	726	91	635	4,53%	34
BNG 90058	726	91	635	5,02%	40
BNG 98177	2.400	200	2.200	4,77%	110
	5.859	695	5.164	4,92%	271

In 2003 is voor het laatst een lening aangetrokken. De leningen lopen door tot in ieder geval 2022 (laatste verloopt in 2028). Uit onze liquiditeitsbegroting blijkt dat er op korte termijn geen langlopende leningen aangetrokken hoeven te worden.

Uitstaande leningen

Een deel van de uitstaande leningen is ontstaan door de verkoop van aandelen in Essent. Bij de verkoop van deze aandelen in 2009 is namelijk niet het volledige bedrag ontvangen. Hiervoor heeft Enexis vier leningen (A, B, C en D) verstrekt. De leningen A, B en C zijn inmiddels afgelost en lening D staat voor 2019 op de planning afgelost te worden. Aan Vitens zijn in het verleden eveneens geldleningen verstrekt. Jaarlijks wordt een deel van de Vitens leningen lineair afgelost. Verder loopt er nog een hypothecaire lening welke jaarlijks op basis van annuïteiten wordt afgelost. Deze hypothecaire lening is in 2017 volledig afgelost.

Bedragen x € 1.000

	Uitstaand per 31-12-2016	Aflossingen	Uitstaand per 31-12-2017	Rente percentage	Rente boekjaar
Enexis lening D	325	-	325	7,20%	23
Achtergestelde lening Vitens	568	114	455	2,12%	11
Hypothecaire lening Westerveld	37	37	-	4,38%	1
	930	150	779	4,10%	35

Berekening rekenrente

Tot en met 2015 werd een rekenrente gehanteerd van 5,0%. Dit percentage kwam nagenoeg overeen met de gemiddelde rente van 4,93% op onze nog langlopende leningen. In relatie tot de huidige marktrente was dit percentage zeer hoog en dit was de aanleiding om in 2016 de rekenrente te heroverwegen tot 2,0%.

Bij de vernieuwing van het BBV in 2017 is de notitie rente verschenen. De doelstelling van deze notitie is het bevorderen van een eenduidige handelswijze met betrekking tot rente door gemeenten

(harmonisering) en het stimuleren dat gemeenten de rentelasten opnemen in de jaarstukken en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie). De bepalingen en richtlijnen van deze notitie treden in werking met ingang van het jaar 2018. Voor het jaar 2017 wordt nog de vastgestelde rekenrente van 2% gehanteerd.

Schatkistbankieren

Door middel van het schatkistbankieren worden overtollige gelden van de gemeente overgeboekt naar een bankrekening van het ministerie van Financiën. Een klein deel van het saldo mag als werkkapitaal worden aangehouden. Dit betreft een bedrag van 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000 en een maximum van € 2,5 miljoen. Voor onze gemeente betreft dit een bedrag van € 350.000.

Gemiddelde saldi 2017	
1 ^e kwartaal 2017	200.600
2 ^e kwartaal 2017	214.900
3 ^e kwartaal 2017	223.200
4 ^e kwartaal 2017	163.328

Risicobeheer

Als er sprake is van een financieringstekort dan zal, in eerste instantie, de financieringsbehoefte vervuld worden door kortlopende leningen af te sluiten. Met behulp van de liquiditeitsbegroting wordt bepaald of het financieringstekort incidenteel of structureel van aard is. Als het om een incidenteel financieringstekort gaat, zal voor die termijn een kortlopende lening worden aangetrokken. Bij een structureel financieringstekort zal een langlopende lening worden afgesloten. Hiervoor worden, conform het treasurystatuut, minimaal twee en maximaal drie offertes opgevraagd bij banken met minimaal een AA-rating van twee Rating Agency's.

Voor de beheersing van de renterisico's kunnen twee richtlijnen worden onderscheiden, het kasgeldlimiet voor kortlopende geldleningen en de renterisiconorm voor langlopende geldleningen (benoemd in de wet FIDO). Deze worden hierna verder uitgewerkt.

Kasgeldlimiet

Een kasgeldlimiet tracht de risico's omtrent de rente op de kortlopende schulden te beperken. Kortlopende leningen zijn bestemd voor het financieren van de lopende uitgaven. Het kasgeldlimiet is gekoppeld aan het begrotingstotaal. Voor 2017 bedraagt het kasgeldlimiet voor de gemeente Westerveld € 4 miljoen (8,5% van € 47,1 miljoen). Dit betekent dat maximaal € 4 miljoen met kortlopende leningen gefinancierd mogen worden. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet moet een vaste geldlening worden aangetrokken of er moet gemotiveerd worden waarom hier niet voor is gekozen.

Een overzicht van de verwachte ontwikkeling van de netto vlottende schuld ten opzichte van de kasgeldlimiet wordt hierna weergegeven.

Bedragen x € 1.000

Omvang kasgeldlimiet	Begroot	Werkelijk	Vershil
1 Toegestane kasgeldlimiet in procenten	8,5%	8,5%	-
2 Omvang vlottende korte schuld			
<i>Opgenomen gelden < 1 jaar</i>	-	-	-
<i>Schuld in rekening courant</i>	-	-	-
<i>Gestorte gelden door derden < 1 jaar</i>	-	-	-
<i>Overige geldleningen, niet zijnde vaste schuld</i>	-	-	-
3 Vlottende middelen			
<i>Contante in kas</i>	1	1	-
<i>Tegoeden rekening courant</i>	250	256	-6
<i>Overige uitstaande gelden < 1 jaar</i>	-	-	-
Totaal vlottende middelen	251	257	-6
4 Toets kasgeldlimiet			
<i>Totaal netto-vlottende schuld</i>	-251	-257	6
<i>Toegestane kasgeldlimiet</i>	4.007	4.545	-538
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	3.756	4.289	-533

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het begrotingstotaal bij aanvang van dat jaar. De norm (wet FIDO) stelt dat per jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal in aanmerking kan komen voor herfinanciering of renteherziening, met een maximum van € 2,5 miljoen. Gemeenten hebben de plicht om te informeren ten aanzien van het renterisico dat zij over hun vaste schuld lopen.

Onderstaande tabel laat zien dat we binnen de grenzen van de risiconorm blijven. We zouden onze leningenportefeuille kunnen herzien (leningen aflossen en opnieuw afsluiten tegen een lager rentepercentage). Dit is overwogen, maar de te betalen boeterente weegt niet op tegen het lagere rentepercentage.

Bedragen x € 1.000

Renterisiconorm	Begroot	Werkelijk	Vershil
1 Renterisico's			
a <i>Renteherziening op leningen o/g</i>	-	-	-
b <i>Betaalde aflossingen</i>	695	695	0
Renterisico (a + b)	695	695	0
2 Berekening renterisiconorm			
a Begrotingstotaal 2017	47.144	53.476	-6.332
b Het bij min. regeling vastgestelde %	20%	20%	-
Renterisiconorm (a/100)	9.429	10.695	-1.266
3 Toets renterisiconorm			
<i>Renterisico</i>	695	695	0
<i>Renterisiconorm</i>	9.429	10.695	-1.266
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	8.734	10.000	-1.267

De paragraaf bedrijfsvoering beschrijft de sturing en beheersing van de ondersteunende processen binnen de organisatie. De ondersteunde processen zijn:

- Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie
- Personeel & organisatie (HRM)
- Inkoop, aanbesteding en contractmanagement
- Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie
- Juridische zaken
- Informatievoorziening en automatisering (ICT)
- Facilitaire zaken en huisvesting (incl. beveiliging).

Investeringsbeleid

De geplande investeringen zijn in de financiële begroting toegelicht.

Organisatieontwikkeling en samenwerking

We hebben uw raad de afgelopen jaren blijvend geïnformeerd over de ambtelijke samenwerking met buurgemeente Meppel. De samenwerking had tot doel om de kwaliteit te verbeteren, de kwetsbaarheid te verminderen en waar mogelijk minder kosten te maken. Bij de start van de samenwerking is afgesproken om in de zomer van 2017 een evaluatie uit te voeren en dat hebben we ook gedaan. Het evaluatierapport is door het college vastgesteld en aan de gemeenteraad aangeboden. Uit de evaluatie is naar voren gekomen dat er veel goede stappen zijn gezet, maar dat we, als we echt significante resultaten willen behalen, we grote investeringen moeten plegen in gezamenlijke ICT-voorzieningen, werkprocessen én huisvesting. We hebben geconcludeerd dat deze investeringen niet die gewenste resultaten zouden opleveren. We hebben geborgd wat we bereikt hebben binnen de samenwerking en we hebben de focus op de eigen organisatie gelegd binnen de grotere context van de netwerksamenleving waarin in verschillende samenstellingen samengewerkt wordt, passend bij de opgave. De gezamenlijk ingezette organisatieontwikkeling zetten onze medewerkers zelfstandig voort: er ligt hiervoor een goede basis van het gezamenlijke traject.

Administratieve organisatie

Rechtmatigheid

Onze nieuwe accountant heeft bij de vaststelling van de jaarrekening 2016 een goedkeurende controleverklaring verstrekt.

In november 2017 is een interimcontrole uitgevoerd. Een samenvatting hiervan treft u bij de stukken voor de jaarrekening 2017 aan. Enkele aandachtspunten uit deze interimcontrole zijn:

- de beschrijving van financiële processen
 - de verdere inrichting van de verbijzonderde interne controlefunctie (VIC), dit in het licht van de toekomstige rechtmatigheidsverklaring door de colleges) en
 - de verfijning van de zgn. 'key-controls' (rollen in functiescheiding van controlerend en autoriserend).
- Uiteraard zullen wij deze aandachtspunten in 2018 verder oppakken. Zo hebben we vorig jaar al gemeld over de samenwerking met de gemeenten Meppel, Staphorst, Steenwijkerland en Zwartewaterland over het inrichten van een gezamenlijke, onafhankelijke (V)IC-functie. Het ligt in de bedoeling om deze functie uiterlijk op 1 januari 2019 operationeel te maken.

Doelmatigheid

In 2017 heeft geen doelmatigheidsonderzoek plaats gevonden, omdat de prioriteit in 2017 bij het (gezamenlijk) onderzoek naar de effecten van de ambtelijke samenwerking Meppel – Westerveld lag. Inmiddels zijn voor 2018 onderwerpen aangedragen voor een doelmatigheidsonderzoek, hierover vindt binnenkort besluitvorming plaats.

De Rekenkamercommissie heeft in 2016-2017 een onderzoek naar de Intergemeentelijke Sociale Dienst Steenwijkerland-Westerveld uitgevoerd, dit heeft inmiddels tot besluitvorming door uw raad geleid.

Eind 2017 is de Rekenkamercommissie begonnen met een onderzoek naar de werking van het instrument sociale structuurvisie, de resultaten hiervan worden/zijn in het 2e kwartaal van 2018 gepresenteerd.

Betaaltermijnen

In 2016 was onze gemiddelde betaaltermijn 32 dagen, daarmee was 77% van de betalingen tijdig. Voor 2017 is het gelukt de gemiddelde betaaltermijn terug te brengen naar 24 dagen, daarmee was 80% van de betalingen tijdig.

Informatisering en automatisering

In 2017 is er gestart met ENSIA, dit betreft een nieuwe methodiek met als doel het verantwoordingsproces over informatieveiligheid bij gemeenten verder te professionaliseren door het toezicht te bundelen en aan te sluiten op de gemeentelijke Planning & Control-cyclus. ENSIA is een eenduidige audit die de zelfevaluaties op de BRP, PUN, BAG, BGT en SUWI en de audit op Digid vervangt met een centrale vragenlijst die getoetst wordt door een externe auditor. De ENSIA wordt gebruikt om zowel horizontaal (richting het bestuur) als verticaal (naar de toezichthouders) verantwoording af te leggen over de informatieveiligheid. Daarnaast is er gestart met de implementatie van de AVG. De nieuwe privacywetgeving wordt op 25 mei 2018 van kracht.

Inkoop en aanbesteding

De jeugdhulp regio Drenthe heeft vanaf 2017 de inkoop van Jeugdhulp anders georganiseerd. De zeer specialistische jeugdhulp, JB/JR maatregelen en Pleegzorg hebben de gemeenten gezamenlijk ingekocht. Er zijn twee deelregio's gevormd: Zuid Drenthe en Noord Midden Drenthe. De overige inkoop van Jeugdhulp is gebeurd vanuit twee deelregio's: Zuid Drenthe en Noord Midden Drenthe. Daarnaast maakt inkoop deel uit van het prestatie management team Jeugdhulp Zuid-Drenthe en voert het contractmanagement Jeugdhulp Westerveld uit.

Er is door inkoop ondersteuning geboden bij de interne implementatie bouwstenen model Jeugdhulp. Het contractmanagement Wmo voor Westerveld en Meppel in 2017 werd eveneens door inkoop uitgevoerd.

De inkoopfuncties van de gemeenten Meppel en Westerveld hebben een gezamenlijk inkoopplan opgesteld voor 2017 en 2018. Waar mogelijk wordt er samengewerkt en wordt afstemming gezocht. Zo zijn er een gelijklopend inkoopbeleid en inkoophandleiding. Ook worden de inkoopkalenders van de beide organisaties naast elkaar gelegd en wordt waar mogelijk en gewenst samen aanbesteed.

Er is in 2017 gestart om uitvoering te geven aan het gezamenlijk inkoopplan door o.a.

- het organiseren van inkoopcafés voor ondernemers uit Meppel en Westerveld
- het geven van workshops voor de interne klant
- het opstellen van een klachtenregeling
- het opleveren van standaard formats ter ondersteuning van de interne klant.

Personeelsbeleid

Personeel

Door natuurlijk verloop en door de ontvlechting in de samenwerking met Meppel is gekozen om de managementlaag van afdelingsmanager op te heffen. Daarmee is de taakstelling 2017 ingevuld. In 2018 wordt een definitieve keuze gemaakt over de organisatiestructuur.

In het kader van de ontvlechting is er extra aandacht besteed aan de medewerkers die terugkeerden en in vorming van de nieuwe teams.

Ziekte

Het verzuimpercentage over 2017 is 4,8% (excl. zwangerschapsverlof). Dit is een stijging ten opzichte van voorgaand jaar (3,76%). Deze stijging wordt voor een groot deel veroorzaakt door een stijging in het langdurig ziekteverzuim. Als gemeente streven we naar een verzuimcijfer dat niet groter is dan het landelijk gemiddelde verzuimcijfer van de sector Gemeenten. In 2016 bedroeg dit 5,6%. De landelijke norm van 2017 wordt eind mei 2018 bekend gemaakt.

Door de stijging van het percentage ziekteverzuim is er een geringe overschrijding te zien bij het budget voor ziekteverzuim van ca € 20.000. Dit valt binnen de toegestane ruimte voor overschrijding. Waar het gaat om vervanging van ziekte, zwangerschaps- en ouderschapsverlof is jaarlijks een budget beschikbaar van ruim € 200.000. Indien dit budget niet toereikend is, is in 2014 (2^e bestuursrapportage) toestemming gegeven om de uitgaven te verhogen tot een budget wat gelijk is aan het landelijk gemiddelde verzuimcijfer.

Taakstelling

Voor 2017 was er nog een taakstelling van € 100.000 voor het personeel. Mede door de organisatieontwikkeling is het gelukt om deze taakstelling te halen.

Interbestuurlijk toezicht

Interbestuurlijk toezicht is het toezicht van de ene overheid op de andere. De provincie heeft een toezichthoudende rol op de gemeenten op een aantal terreinen. Deze terreinen zijn:

- Ruimtelijke ordening
- Omgevingsrecht
- Huisvesting statushouders
- Archiefzorg
- Financieel toezicht
- Monumentenwet

Het toezicht op financiën wordt afzonderlijk georganiseerd. De andere vijf onderwerpen vallen onder de Wet Interbestuurlijk Toezicht. Hiervoor zijn toezichtcriteria ontwikkeld op basis waarvan zelfbeoordeling plaats kan vinden. Deze zelfbeoordeling heeft een plek in de P&C-cyclus en daarmee in de jaarrekening, waardoor de gemeenteraad haar taak adequaat kan uitoefenen.

Bij de jaarrekening 2017 heeft de zelfbeoordeling samengevat het volgende resultaat opgeleverd. Een groene kleur betekent dat aan alle eisen is voldaan, oranje betekent dat aandacht nodig is omdat aan een aantal eisen niet is voldaan, rood betekent dat onvoldoende is voldaan aan de eisen.

Domein	Status
Ruimtelijke Ordening	
Huisvesting statushouders	
Archiefzorg	
Financieel toezicht	
Monumentenwet	

Westerveld scoorde op één punt 'oranje'. Bij archiefzorg wordt nog niet voldaan aan alle vereiste kritische prestatie-indicatoren. De indicator bij archiefzorg zal pas bij een volledige 100% score naar groen worden aangepast. Met name de indicatoren met betrekking tot digitalisering archief zijn nog niet allemaal gerealiseerd. De aanbevelingen die de provincie heeft gedaan zullen in 2018 opgevolgd worden, maar dit zal naar verwachting nog niet leiden tot een 'groene' status.

Over omgevingsrecht heeft de provincie geen oordeel kunnen geven aangezien de stukken te laat aangeleverd zijn. Inmiddels zijn de stukken wel aangeleverd en gaan we ervan uit dat deze in de toekomst wel tijdig aangeleverd kunnen worden.

Nieuwe wet- en regelgeving

Op dit moment wordt gewerkt aan de invoering van de Omgevingswet. Met de Omgevingswet worden regels voor ruimtelijke projecten gebundeld. Bedoeling is dat deze wet de plaats inneemt van de WRO en de WABO. Ook zullen onderdelen van de Monumentenwet overgaan naar de nieuwe Omgevingswet. De inwerkingtreding is al verschillende malen uitgesteld. Eerst moet er een invoeringswet en een invoeringsbesluit komen. De wet treedt in 2021 in werking.

Paragraaf F	Verbonden Partijen
Portefeuillehouder	K.H. Smidt

De gemeente onderhoudt banden met diverse partijen waarin zij een bestuurlijk of financieel belang heeft, de zogeheten verbonden partijen. Het aangaan van banden met deze partijen komt voort uit politieke motieven en maatschappelijke relevantie. Een bestuurlijk belang betekent dat leden van het college, in het bestuur van een gemeenschappelijke regeling, vertegenwoordigd zijn. Een financieel belang houdt in dat de gemeente door deelname aan een verbonden partij op enigerlei wijze risico kan lopen. De verbonden partijen zijn gerubriceerd naar de volgende categorieën:

1. Gemeenschappelijke regelingen
2. Deelnemingen in vennootschappen
3. Participaties in stichtingen en verenigingen

1. Gemeenschappelijke regelingen

Intergemeentelijk samenwerkingsverband Werk en Inkomen Steenwijkerland en Westerveld te Steenwijk			
<i>Openbaar belang</i>			<i>Aandeel</i>
Uitvoering van gemeentelijke taken inzake sociale zekerheid, hierbij ligt de focus ligt op 'werken aan werk'.			25%
<i>Financieel</i>			
Eigen vermogen (x € 1.000)		1-1-2017	20
		31-12-2017	26
Vreemd vermogen (x € 1.000)		1-1-2017	150
		31-12-2017	75
Resultaat (x € 1.000)		2017	6
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)		2017	5.529
<i>Risico's</i>			
De belangrijkste risico's betreffen de budgettering Participatiewet en de open einde financiering van de uit te voeren wetten en regelingen (ook bijzondere bijstand- en minimabeleid). Door te sturen op een effectieve en efficiënte bedrijfsvoering (o.a. zoals genoemd in het PvA) wordt ingezet op het beheersen van de risico's. Voor een uitgebreide beschrijving van de risico's wordt verwezen naar de verplichte paragrafen in de begroting 2018 e.v. van de IGSD s-w.			

Werkvoorzieningschap Reestmond te Meppel			
<i>Openbaar belang</i>			<i>Aandeel</i>
Het plaatsen van mensen uit de deelnemende gemeenten die aangewezen zijn op aangepast werk op een dergelijke plek. Hierbij wordt gestreefd naar passende arbeid zo dicht mogelijk bij de reguliere arbeidsmarkt. Dit houdt mede in het ontwikkelen van de arbeidsmogelijkheden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, waardoor hun door- en uitstroomkansen vergroot worden.			23,6%
<i>Financieel</i>			
Eigen vermogen (x € 1.000)		1-1-2017	4.165
		31-12-2017	2.875
Vreemd vermogen (x € 1.000)		1-1-2017	3.244
		31-12-2017	3.182
Resultaat over 2017 (x € 1.000)		2017	-1.178
Gemeentelijke bijdrage (inclusief doorbetaling rijks gelden) (x € 1.000)		2017	3.227
<i>Risico's</i>			
De risico's zijn gerubriceerd in de categorieën inkomsten, financiering en bedrijfsvoering. Aan de inkomstenkant wordt vooral het afnemen van de Rijksbijdrage genoemd. De reserves worden als voldoende ingeschat om de risico's af te dekken. Voor een uitgebreide beschrijving van de risico's wordt verwezen naar de risicoparagraaf in de begroting 2018 e.v. van de GR Reestmond.			

Veiligheidsregio Drenthe te Assen		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Het uitvoeren van taken en bevoegdheden die bij of krachtens de wet aan de Veiligheidsregio zijn opgedragen. Het uitvoeren van overige taken en bevoegdheden welke door de deelnemende gemeenten aan de veiligheidsregio zijn opgedragen.		4,7%
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2017	2.598
	31-12-2017	1.828
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2017	19.879
	31-12-2017	25.250
Resultaat (x € 1.000)	2017	-87
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2017	1.026
<i>Risico's</i>		
De Veiligheidsregio is een gemeenschappelijke regeling (GR), waarbij de risico's uiteindelijk verhaald kunnen worden op de deelnemende gemeenten. De Veiligheidsregio geeft zelf aan dat er risico's gezien worden in de (eventuele) afname van de rijksbijdrage. De reserves worden als ruim voldoende ingeschat om de risico's af te dekken. Daarnaast worden nieuwe ontwikkelingen vroegtijdig gesignaleerd en zullen de daaruit voortkomende consequenties voorgelegd worden aan uw raad.		

Gemeentelijke Gezondheidsdienst Drenthe		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Samenwerkingsverband tussen alle twaalf Drentse gemeenten om de gezondheid van de inwoners van de twaalf Drentse gemeenten te bewaken, beschermen en bevorderen.		Op basis van inwoner aantal
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2017	2.255
	31-12-2017	2.267
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2017	3.139
	31-12-2017	1.889
Resultaat (x € 1.000)	2017	118
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2017	559
<i>Risico's</i>		
Ten aanzien van algemene risico's houdt de GGD een Algemene reserve van maximaal 5% van de omzet voor de basistaken. Voor het programma Additioneel wordt een opslag van 10% berekend op de kostprijs van de additionele producten. Deze opslag wordt gestort in de risicoreserve. De reserve heeft een maximum-omvang van 33% van de loonkosten van het programma Additioneel. Voor Veilig Thuis Drenthe wordt de opslag van 10% niet berekend. De GGD werkt tegen kostprijs voor de gemeenten, met de afspraak dat wanneer de gemeenten het product substantieel wensen terug te brengen er aanvullende afspraken worden gemaakt over de dan optredende frictiekosten. Voor een uitgebreide beschrijving van de risico's wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van in de begroting 2018 e.v. van de GGD.		

Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe te Assen		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Het uitvoeren van alle milieuvergunningverlening- en meldingen, milieutoezicht en handhaving en alle milieuspecialismen en advisering op het gebied van milieu.		3,1%
<i>Financieel*</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2017	699
	31-12-2017	817
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2017	3.783
	31-12-2017	4.687
Resultaat (x € 1.000)	2017	117
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2017	380
<i>Risico's</i>		
Zoals het afgelopen jaar is gebleken zijn de zaken bij de RUD nog niet op orde. Er is een rapport opgesteld door Seinstra en van der Laar, waarin de onvolkomenheden naar voren zijn gebracht. Op basis van dit rapport is een verbeterprogramma gestart. Van de deelnemers wordt een financiële bijdrage hierin verwacht. Een reguliere stijging van 5% en een incidentele (2 jaar) van nog eens 5% worden vanaf 2018 in rekening gebracht, daarnaast zal een investering plaatsvinden die bij de		

deelnemers wordt teruggelegd. Vanuit de gemeente wordt de vinger aan de pols gehouden. Wanneer de RUD een tekort realiseert zal dit bij de gemeenten worden opgehaald, daarom is het van belang dat hier nadrukkelijk overleg over plaatsvindt.

Recreatieschap Drenthe te Diever		
<i>Openbaar belang</i>	<i>Aandeel</i>	
Versterking van het recreatief-toeristisch beleid in Drenthe en de gemeente Ooststellingwerf.	1/13 deel	
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2017	662
	31-12-2017	670
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2017	682
	31-12-2017	682
Resultaat (x € 1.000)	2017	0
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2017	80
<i>Risico's</i>		
Het is een gemeenschappelijke regeling waarbij de gemeenten verantwoordelijk zijn voor de eventuele tekorten van deze regeling.		

Eems Dollard Regio te Bad Nieuweschans		
<i>Openbaar belang</i>	<i>Aandeel</i>	
Bevorderen van samenwerking aan zowel Duitse als Nederlandse kant van de grens	0,94%	
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2017	655
	31-12-2017	N.N.B.
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2017	2.415
	31-12-2017	N.N.B.
Resultaat (x € 1.000)	2017	N.N.B.
Gemeentelijke bijdrage (x € 1.000)	2017	3
<i>Risico's</i>		
Volgens paragraaf 15 lid 3 van de gemeenschappelijke regeling EDR zijn de deelnemers aan de EDR verplicht om naar rato van hun deelnemersbijdrage bij liquidatie extra bijdragen te verstrekken ter voldoening aan de verplichtingen van de EDR die na verzilvering van het vermogen resteren.		

2. Deelnemingen in vennootschappen

Vennootschappen die zijn ontstaan uit de verkoop van Essent.

Enexis Holding B.V. te 's Hertogenbosch		
<i>Openbaar belang</i>	<i>Aandeel</i>	
Enexis Holding B.V. beheert het energienetwerk in zeven provincies in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland en zorgt er voor dat gas en elektriciteit van de energieleveranciers veilig bij de klanten (plm. 2,6 miljoen huishoudens) terecht komt.	0,0928%	
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1 mln)	1-1-2017	3.704
	31-12-2017	3.808
Vreemd vermogen (x € 1 mln)	1-1-2017	2.433
	31-12-2017	2.576
Resultaat (x € 1 mln)	2017	207
<i>Risico's</i>		
Een risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gelimiteerd middels een overeengekomen garantiedividend van € 100 miljoen.		

CBL Vennootschap B.V. te 's Hertogenbosch*		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
De functie van deze vennootschap is de verkopende aandeelhouders van energiebedrijf Essent ('Verkopende Aandeelhouders') te vertegenwoordigen als medebeheerder (naast RWE, Essent en Enexis) van het CBL Escrow Fonds en te fungeren als tussenpersoon voor betalingen in en uit het CBL Escrow Fonds.		0,0928%
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x \$ 1.000)	1-1-2017	788
	31-12-2017	145
Vreemd vermogen (x \$ 1.000)	1-1-2017	149
	31-12-2017	8
Resultaat (x \$ 1.000)	2017	-20
<i>Risico's</i>		
Met de liquidatie van het CBL Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat wordt aangehouden in de vennootschap. (afgerond \$ 1 mln.). Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.81 BW.		

Vordering op Enexis B.V. te 's Hertogenbosch*		
<i>Openbaar belang</i>		<i>Aandeel</i>
Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland werd Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (later Enexis) enerzijds en een productie- en leveringsbedrijf (het deel dat verkocht is aan RWE) anderzijds. Essent heeft eind 2007 een herstructurering doorgevoerd waarbij de economische eigendom van de gas- en elektriciteitsnetten binnen de Essent-groep zijn verkocht en overgedragen aan Enexis tegen de geschatte fair market value. Omdat Enexis destijds over onvoldoende contante middelen beschikte om de koopprijs hiervoor te betalen is deze omgezet in een lening van Essent. In de Wet Onafhankelijk Netbeheer was opgenomen dat er na splitsing geen financiële kruisverbanden mochten bestaan tussen het productie- en leveringsbedrijf (Essent) en het netwerkbedrijf (Enexis). Omdat het op dat moment niet mogelijk was om de lening extern te financieren, is besloten de lening over te dragen aan de verkopende aandeelhouders van Essent. Op het moment van overdracht in 2009 bedroeg de lening € 1,8 miljard. Deze lening is vastgelegd in een lening-overeenkomst bestaande uit vier tranches. De eerste drie tranches hebben inmiddels plaatsgevonden. 4e Tranche:		0,0928%
<ul style="list-style-type: none"> • Totaalbedrag lening € 350 mln. • Looptijd 10 jaar (tot 30 september 2019) • Rente 7,2% • Op basis van de aanwijzing van de Minister van Economische Zaken is deze tranche van € 350 miljoen, geormerkt als mogelijke toekomstige conversie naar eigen vermogen. 		
Op 30 september 2017 zal de jaarlijkse rente over deze tranche worden uitgekeerd aan de aandeelhouders		
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2017	24
	31-12-2017	17
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2017	356.261
	31-12-2017	356.500
Resultaat (x € 1.000)	2017	-15
<i>Risico's</i>		
De aandeelhouders lopen zeer beheerst geachte risico's op Enexis voor de niet tijdige betaling van rente en/of aflossing en, in het ergste geval, faillissement van Enexis en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW		

Verkoop Vennootschap B.V. te 's Hertogenbosch*		
<i>Openbaar belang</i>	<i>Aandeel</i>	
Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de Verkopende Aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd in het General Escrow Fonds wordt aangehouden. Buiten het bedrag dat in het General Escrow Fonds zal worden gehouden, zijn de verkopende aandeelhouders niet aansprakelijk voor inbreuken op garanties en vrijwaringen.	0,0928%	
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2017	1.243
	31-12-2017	153
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2017	37
	31-12-2017	20
Resultaat (x € 1.000)	2017	-65
<i>Risico's</i>		
Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het financiële risico is na de liquidatie van het General Escrow Fonds relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.		

CSV Amsterdam B.V. te 's Hertogenbosch*		
<i>Openbaar belang</i>	<i>Aandeel</i>	
Deze aandelen zijn bij de verkoop van de Essent-aandelen ontvangen en dienen ter afwikkeling van de diverse zaken rondom de verkoop.	0,0928%	
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2017	3.209
	31-12-2017	870
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2017	171
	31-12-2017	60
Resultaat (x € 1.000)	2017	-110
<i>Risico's</i>		
Het financiële risico is beperkt tot eventuele claims van Waterland als gevolg van garanties en vrijwaringen die door de verkopende aandeelhouders zijn afgegeven en tot het maximale bedrag van € 13,5 mln. op de escrow-rekening. Momenteel is er een bedrag van € 5.464.217 uitbetaald aan Waterland ten laste van de escrow-rekening, en is er een bedrag van € 3.406.063 terugbetaald door Waterland in verband met belastingteruggave. De terugbetaling is niet verrekend met de escrow, waardoor het risico nu is afgenomen tot een maximum van € 8.035.783 en voor het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Daarnaast is het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 20.000), art 2.:81 BW.		

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. 's Hertogenbosch*		
<i>Openbaar belang</i>	<i>Aandeel</i>	
Deze aandelen zijn bij de verkoop van de Essent-aandelen ontvangen en dienen ter afwikkeling van de diverse zaken rondom de verkoop.	0,0928%	
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1.000)	1-1-2017	1.639
	31-12-2017	1.615
Vreemd vermogen (x € 1.000)	1-1-2017	142
	31-12-2017	115
Resultaat (x € 1.000)	2017	-22
<i>Risico's</i>		
Met de liquidatie van het General Escrow Fonds is alleen nog sprake van een risico en daarmee aansprakelijkheid voor de verkopende aandeelhouders ter hoogte van het bedrag dat als werkkapitaal wordt aangehouden in de vennootschap. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag € 1.496.822) (art 2.:81 BW).		

Overige vennootschappen

N.V RENDO te Hoogeveen			
<i>Openbaar belang</i>			<i>Aandeel</i>
Eigenaar zijn van een netwerkbedrijf, ter voorkoming van misbruik van de monopolypositie en zorgdragen voor een stabiele en veilige levering.			7,97%
<i>Financieel</i>			
Eigen vermogen (x € 1.000)		1-1-2017	67.246
		31-12-2017	70.342
Vreemd vermogen (x € 1.000)		1-1-2017	67.910
		31-12-2017	66.962
Resultaat (x € 1.000)		2017	10.596
<i>Risico's</i>			
Het risico, en daarmee de aansprakelijkheid, voor de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap art 2.:81 BW.			

N.V Waterleidingmaatschappij Drenthe (WMD) te Assen			
<i>Openbaar belang</i>			<i>Aandeel</i>
Eigenaar zijn van een netwerkbedrijf, ter voorkoming van misbruik van de monopolypositie en zorgdragen voor een stabiele en veilige levering.			1,079%
<i>Financieel</i>			
Eigen vermogen (x € 1.000)		1-1-2017	42
		31-12-2017	45
Vreemd vermogen (x € 1.000)		1-1-2017	132
		31-12-2017	130
Resultaat (x € 1.000)		2017	3
<i>Risico's</i>			
Het risico, en daarmee de aansprakelijkheid, voor de aandeelhouders is beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap art 2.:81 BW.			

Waterbedrijf Vitens NV te Utrecht			
<i>Openbaar belang</i>			<i>Aandeel</i>
Eigenaar zijn van een netwerkbedrijf, ter voorkoming van misbruik van de monopolypositie en zorgdragen voor een stabiele en veilige levering.			0,449%
<i>Financieel</i>			
Eigen vermogen (x € 1 mln)		1-1-2017	498
		31-12-2017	533
Vreemd vermogen (x € 1 mln)		1-1-2017	1.249
		31-12-2017	1.195
Resultaat over 2017 (x € 1.mln)		2017	47
<i>Risico's</i>			
Het risico voor de gemeente zit in het afwaarderen van de boekwaarde van de aandelen. Wanneer zou blijken dat Vitens niet meer aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Op dit moment is dat risico met een solvabiliteit van circa 30% zeer gering.			

Wadinko N.V. te Zwolle*			
<i>Openbaar belang</i>			<i>Aandeel</i>
Bevorderen werkgelegenheid.			2,344%
<i>Financieel</i>			
Eigen vermogen (x € 1 mln)		1-1-2017	65,6
		31-12-2017	67,6
Vreemd vermogen (x € 1 mln)		1-1-2017	1,4
		31-12-2017	1,5
Resultaat (x € 1 mln)		2017	3,2
<i>Risico's</i>			
Inherent aan haar doelstellingen loopt Wadinko risico's. door de interne maatregelen met betrekking tot risicobeheersing, zoals beschreven in de jaarrekening van Wadinko, zijn de risico's voor de aandeelhouders beperkt.			

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank) te den Haag		
<i>Openbaar belang</i>	<i>Aandeel</i>	
Verkrijgen van toegang tot de kapitaalmarkt; d.m.v. gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG Bank bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen.	0,0009%	
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1 mln.)	1-1-2017	4.486
	31-12-2017	4.953
Vreemd vermogen (x € 1 mln.)	1-1-2017	149.483
	31-12-2017	135.041
Resultaat (x € 1 mln.)	2017	393
<i>Risico's</i>		
Maximaal risico t.a.v. de afwaardering van de boekwaarde van de aandelen en het niet ontvangen van dividend. Het risico op afwaardering zal beperkt zijn aangezien het een staatsbank betreft. Het risico op beperkte dividenduitkering heeft zich de laatste jaren voorgedaan, door gewijzigde regelgeving en de lage rente. Hier wordt bij het opstellen van de begroting rekening mee gehouden.		

Regionaal Orgaan Verwijdering Afvalstoffen (ROVA N.V.) te Zwolle		
<i>Openbaar belang</i>	<i>Aandeel</i>	
Door deelname in de aandelen van ROVA kunnen we gebruik maken van de aangeboden diensten.	0,184%	
<i>Financieel</i>		
Eigen vermogen (x € 1 mln.)	1-1-2017	29
	31-12-2017	31
Vreemd vermogen (x € 1 mln.)	1-1-2017	61
	31-12-2017	61
Resultaat (x € 1.000)	2017	7.472
<i>Risico's</i>		
De gemeente zal maximaal het ingelegde bedrag in aandelen moeten afboeken bij een eventueel faillissement van ROVA. Daarnaast zal er dan met spoed een andere afvalinzamelaar gezocht moeten worden. Dit kan hoge(re) kosten met zich meebrengen. Het risico dat dit zal gebeuren, wordt zeer klein geacht, aangezien er regelmatig overleggen met ROVA plaatsvinden en de financiële organisatie van ROVA goed geborgd is.		

3. Participaties in stichtingen en verenigingen

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)

De VNG ondersteunt gemeenten bij hun ontwikkeling en behartigt hun belangen. Als belangenbehartiger van alle gemeenten is de VNG regelmatig gesprekspartner van andere overheden leden van het parlement, maatschappelijke organisaties en belangenverenigingen. Daarnaast voert de VNG gemeenschappelijke diensten voor gemeenten uit en biedt haar leden een platform. Jaarlijks wordt de contributie op basis van het aantal inwoners vastgesteld. Voor 2017 bedroeg de bijdrage voor onze gemeente € 26.605.

Talentenregio

Talentenregio is een samenwerkingsverband op het gebied van Human resource management, tussen 24 verschillende gemeenten uit de regio Zwolle. Het doel van Talentenregio is om samen te werken op het gebied van intergemeentelijke mobiliteit, om een kennisnetwerk te zijn, om de arbeidsmarktcommunicatie te verbeteren en om een traineetraject te bieden. De contributiekosten bedragen € 15.500 per jaar. Daarnaast wordt er nog gebruik gemaakt van de aangeboden producten van de Talentenregio.

Vereniging van Drentse gemeenten (VDG)

De Vereniging Drentse Gemeenten (VDG) is de provinciale afdeling van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). De VDG is van en voor de Drentse gemeenten en biedt een belangrijk platform aan haar leden om elkaar te ontmoeten, kennis te delen, gezamenlijke afspraken te maken om een gezamenlijk gezicht te zijn richting VNG, Rijk, Provincie en andere samenwerkingspartners van gemeenten. De VDG wordt ondersteund door een klein projectbureau. Dit projectbureau bestaat uit

een bestuurlijk adviseur/ programmamanager en een programma-/projectsecretaris. De VDG staat aan de vooravond van een vernieuwingsproces waarin het zich meer wil gaan profileren en manifesteren als interactief platform en kenniscentrum.

De speerpunten in de missie en visie van de VDG zijn:

- Kennis en expertise delen
- Netwerken en ontmoeten
- Afstemmen en afspraken maken
- In- en externe verbindingen realiseren

De bijdrage voor 2017 was € 6.295 (exclusief drie specifieke projecten).

Regio Zwolle

Regio Zwolle is een bestuurlijke samenwerking tussen 20 verschillende gemeenten rondom Zwolle. Er bestaan een vijftal verschillende sectoren/clusters, te weten: Agri&Food, Vrijtijdseconomie, Health, Kunststoffen en Logistiek. De gemeente participeert in de cluster Vrijtijdseconomie en er wordt geïnventariseerd of het cluster Agri en Food ook interessant is voor de agrariërs in de gemeente. Een belangrijk onderdeel van Regio Zwolle is Kennispoort. Kennispoort is het innovatie-netwerk van ondernemers, onderwijs, onderzoek en overheid. Kennispoort verzorgt één tot twee keer per jaar een bijeenkomst in de gemeente Westerveld. De gemeentelijke bijdrage is jaarlijks € 1,23 per inwoner.

Stichting Het Oversticht Zwolle

Het welstandstoezicht en de gemeentelijke monumentencommissie zijn in de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit bij deze stichting ondergebracht, zie ook hieronder. De gemeentelijke archeoloog wordt eveneens via Het Oversticht ingehuurd. Het bestaande inhuurcontract voor de gemeentelijke archeoloog heeft een looptijd tot en met 2019, ingaande 1 januari 2017.

Beoordeling bouwplannen.

Met ingang van 1 juli 2014 maken we samen met Meppel gebruik van de commissie Ruimtelijke kwaliteit (welstandstoezicht) van Het Oversticht in Zwolle. Deze commissie heeft tot doel het uitbrengen van een onafhankelijk integraal advies over zaken in het kader van de omgevingsvergunning aangaande bouw- en monumentenwetgeving.

In artikel 15, lid 1 van de Monumentenwet 1988, is bepaald dat de gemeenteraad een erfgoedverordening moet vaststellen. Uw raad heeft dit laatstelijk gedaan in 2014. Per 1 juli 2016 is de Monumentenwet vervangen door de Erfgoedwet; hiervoor zal de gemeentelijke Erfgoedverordening aangepast worden; het installeren van de leden van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit van het Oversticht wordt tot aan het in werking treden van de Omgevingswet (voorzien voor 2019) ongewijzigd gecontinueerd. Met ingang van 1 januari 2018 zijn de leden van de Commissie Ruimtelijke Kwaliteit opnieuw (her-) benoemd.

Samenwerkingsverband UNESCO nominatiedossier 'Koloniën van Weldadigheid'

Sinds 2010 wordt er internationaal samengewerkt aan een succesvolle nominatie van de voormalige Rijkskoloniën van Weldadigheid tot UNESCO Werelderfgoed. De gemeente Westerveld is één van de voortrekkers geweest voor uitbreiding van het dossier en heeft een bestuurlijk charter ondertekend waarin we deze intentie (zowel op het gebied van personele inzet, als financieel) hebben bevestigd. De gemeente Westerveld heeft zitting in de stuurgroep en het programmateam die onder leiding staan van de provincie Drenthe. De overige partners zijn de gemeenten Noordenveld (Dr.), Steenwijkerland, Ommen en Hardenberg (Ov), Weststellingwerf (Fr), Stad Hoogstraaten (Provincie Antwerpen) en Merksplas (Provincie Antwerpen), de provincies Drenthe, Overijssel, Fryslân en Antwerpen. De Vlaamse partners worden vertegenwoordigd door Het Kempens Landschap. Op lokaal niveau wordt ambtelijk en bestuurlijk nauw samengewerkt met de gemeenten Steenwijkerland en Weststellingwerf. Er vinden afstemmingsgesprekken plaats met de belangrijkste stakeholders in het dossier – inwoners, ondernemers uit de recreatie- en toeristische sector, gekoepeld in Stichting Weldadig Oord, Stichting Maatschappij van Weldadigheid en de agrarische sector, samengebracht in de Vereniging Agrarische Belangen Oorden en Parten - hiermee heeft ons component inmiddels binnen het dossier een voorbeeldfunctie.

In oktober 2017 heeft ICOMOS haar technische evaluatie van ons dossier (Inhoudelijke beoordeling voor UNESCO) voltooid en komt naar verwachting 6 weken voor de zitting van het Werelderfgoedcomité met haar definitief advies.

RWB Zwolle

Het Regionaal Werkbedrijf regio Zwolle is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten in de regio Zwolle, het UWV Werkbedrijf, werkgevers- en werknemersorganisaties en onderwijsinstellingen. Het Werkbedrijf heeft geen rechtspersoonlijkheid, maar is een netwerk van partijen die samenwerken op basis van een af te sluiten convenant aan het oplossen van arbeidsmarktproblemen in de regio. Onderwerpen zoals Beschut werk, SROI en matches op werk staan voor 2018 hoog op de agenda.

P10

De P10 is het samenwerkingsverband van grote plattelandsgemeenten. De inmiddels zeventien grootste plattelandsgemeenten van Nederland hebben veel dezelfde ambities en uitdagingen waarvoor zij zich dagelijks inzetten. In P10-verband brengen zij deze onder de aandacht van de landelijke en Europese politiek. De P10 is samen met andere organisaties zoals LTO, Vereniging Kleine kernen, Netwerk Platteland, één van de organisaties die de Plattelandsthema's onder de aandacht brengt van diverse partijen. Gesprekspartners zijn o.a. VNG en diverse ministeries.

De P10 maakt zich onder meer sterk voor:

- Functieveranderingen op het Platteland
- Nieuwe Economische kansen in de Buitengebieden
- Leefbaarheid in de kernen, en
- Relatie Plattelandsgemeente en Gemeentefonds.

De contributie voor onze gemeente bedraagt € 6.500.

De paragraaf grondbeleid beschrijft het grondbeleid in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling. Het gemeentebestuur formuleert de doelstellingen en het grondbeleid is hieraan ondersteunend. Deze paragraaf geeft de visie op het grondbeleid, de uitvoering van het grondbeleid, de actuele financiële positie, de winstneming en de risico's en voorzieningen weer. De niet in exploitatie genomen bouwgronden worden, vanaf 2016 op basis van het BBV, opgenomen als materiële vaste activa.

Visie op grondbeleid

De gemeente Westerveld hanteert een faciliterend grondbeleid. De markt heeft de ruimte om te ondernemen en de gemeente kan zich op haar publieke taak richten. Wanneer de gemeente het nodig acht om meer invloed op het grondbeleid te hebben dan wordt actief grondbeleid ingezet. Bij de keuze voor actief grondbeleid wordt de raad altijd in kennis gesteld. Het financiële risico van het grondbeleid dient voor de gemeente aanvaardbaar te zijn. Bij maatschappelijk interessante initiatieven wordt het financiële risico vooraf zorgvuldig onderzocht.

Uitvoering grondbeleid

Bouwgrond in exploitatie

Hof van Kalteren (voormalig zwembadterrein) Diever

Alle kavels zijn verkocht. Omdat de afronding van het woonrijp maken meer tijd in beslag neemt is het jaar van afronding uitgesteld naar 2018. Het te verwachten eindresultaat (NCW) is € 1.900.000 negatief. Hier is een voorziening voor gevormd.

De Valderse II Dwingeloo

Alle kavels zijn verkocht. Zoals gepland zullen de werkzaamheden voor het woonrijp maken in 2018 worden afgerond. Voor 2017 heeft er op basis van de percent of completion een winstneming van € 228.000 plaatsgevonden. Het te verwachten eindresultaat (NCW) is € 274.000.

Meenteweg – Oeveraseweg Havelte

De grondexploitatie is vastgesteld in september 2017. Om te komen tot een goede afronding van het bedrijventerrein aan de Oeveraseweg zijn deze gronden in exploitatie genomen. Het te verwachten eindresultaat (NCW) is € 170.000 negatief. Hier is een voorziening voor gevormd.

Zorgvlied Noord-Oost Fase II

Voor Zorgvlied heeft een ontwikkelaar interesse getoond om een aantal rijwoningen en geschakelde twee-onder-één-kap woningen te realiseren. Daarnaast gaat de gemeente kavels aanbieden voor het bouwen van vrijstaande wonen. De grondexploitatie is op deze twee ontwikkelingen gebaseerd. De verkoop gaat in 2018 van start. Het te verwachten eindresultaat (NCW) is € 198.000.

Kalterbroeken Diever

De grondexploitatie is vastgesteld in februari 2017. Er zijn verschillende overleggen geweest met de buurtbewoners om te komen tot een nieuw stedenbouwkundig concept. Dit is in het najaar gepresenteerd. Inmiddels is de bestemmingsplan procedure gestart voor het totale gebied. Daar waar het mogelijk is om grond uit te geven conform de bestemming wordt dit gedaan. Het te verwachten eindresultaat (NCW) is € 4.000.

Actuele financiële positie

Bouwgrond in exploitatie

Bedragen x € 1.000

Complex	Boek- waarde 1-1-2017	Boek- waarde 31-12-2017	Verwachte uitgaven	Verwachte inkomsten	NCW	Voor- ziening	Jaar van afroning
Hof van Kalteren Diever	1.667	1.787	114	-	-1.900	1.900	2018
De Valderse II Dwingeloo	-321	-314	271	-	274	-	2018
Meenteweg - Oeveraseweg Havelte	-	111	792	756	-170	170	2020
Zorgvlied Noord-Oost II	101	109	226	553	198	-	2022
Kalterbroeken Diever	-	1.359	4.008	5.533	4	-	2026
Totaal	1.447	3.052	5.411	6.842	-1.594	2.070	

Voorzieningen

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van het verloop van de voorzieningen.

Bedragen x € 1.000

Complex	Stand 31-12-2016	Onttrekking 2017	Dotatie 2017	Stand 31-12-2017
Hof van Kalteren Diever	1.911	11	-	1.900
Meenteweg - Oeveraseweg Havelte	-	-	170	170
Totaal	1.911	11	170	2.070

Risico's

In het algemeen kan gesteld worden dat er weinig risico's zijn bij onze grondexploitaties. Voor de verliezen die we kunnen inschatten is een voorziening opgenomen. Op dit moment betreft dat Hof van Kalteren in Diever en de Meenteweg – Oeveraseweg in Havelte.

Voor het Hof van Kalteren in Diever en de Valderse II in Dwingeloo zijn alle kavels verkocht. Daarmee is het restrisico beperkt.

Voor Zorgvlied Noord-Oost II en Meenteweg Oeveraseweg in Havelte geldt dat er een algemeen risico is dat deze ontwikkeling uiteindelijk niet doorgaat. Er is getracht om aan de opbrengsten kant het risico zo veel mogelijk te beperken doormiddel van een behoeftepeiling, een fasering en voorverkoop percentage op te nemen. Bij Kalterbroeken in Diever is door middel van het stedenbouwkundig plan rekening gehouden met de ontwikkelingsafzet voor de komende 10 jaar conform het BBV. Voor nadere inschatting van de risico's in breder verband wordt verwezen naar de paragraaf weerstandvermogen en risicobeheersing.

Deel B JAARREKENING

B.1 Balans per 31 december 2017

Bedragen x € 1.000

Activa	31-12-2016	31-12-2017
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	27	24
	27	24
Materiële vaste activa		
- Investerings met een economisch nut	30.456	27.799
- Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	1.737	1.786
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	3.920	4.483
	36.113	34.068
Financiële vaste activa		
- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	488	488
- Leningen aan deelnemingen	893	779
- Overige langlopende leningen	43	1
- Overige uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of langer	550	555
	1.975	1.824
Totaal vaste activa:	38.114	35.916
Vlottende activa		
Voorraden		
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	-464	982
- Gereed product en handelsgoederen	3	4
	-461	986
Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar		
- Vorderingen op openbare lichamen	3.104	2.943
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.033	1.365
- Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	162	-
- Overige vorderingen	779	707
	5.079	5.015
Liquide middelen		
- Kassaldi	1	1
- Banksaldi	270	256
	271	257
Overlopende activa		
- Overige nog te ontvangen bedragen	717	870
	717	870
Totaal vlottende activa:	5.606	7.128
Totaal Activa:	43.720	43.044

Bedragen x € 1.000

Passiva	31-12-2016	31-12-2017
<u>Vaste passiva</u>		
Eigen vermogen		
- Algemene reserve	8.027	7.031
- Bestemmingsreserves	16.138	17.000
- Gerealiseerde resultaat	1.696	763
	25.861	24.794
Voorzieningen		
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	512	878
- Egalisatievoorzieningen	4.446	4.542
- Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	2.846	3.883
	7.804	9.303
Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer		
- Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	5.859	5.164
- Waarborgsommen	0	-
	5.859	5.164
Totaal vaste passiva:	39.525	39.262
<u>Vlottende passiva</u>		
Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar		
- Banksaldi	0	0
- Overige schulden	2.609	2.554
	2.609	2.555
Overlopende passiva		
- Voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	22	67
- Overige vooruitontvangen bedragen	1.564	1.161
	1.585	1.228
Totaal vlottende passiva:	4.195	3.782
Totaal Passiva:	43.720	43.044
Gewaarborgde geldleningen	6.588	6.118
Garantstellingen	44.591	44.435

B.2 Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2017

Bedragen x € 1.000, min is nadeel

	Raming 2017 vóór wijziging			Raming 2017 ná wijziging		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma's						
1. Burger & Bestuur en openbare orde & veiligheid	408	3.303	-2.895	395	3.745	-3.350
2. Beheer openbare ruimte en milieu	5.605	9.520	-3.915	7.038	10.931	-3.893
3. Onderwijs, sport en jeugdzorg	301	6.965	-6.664	496	7.209	-6.713
4. Lokale economie, vrijetijdseconomie en werk & inkomen	3.418	10.018	-6.600	3.995	10.116	-6.121
5. Zorg, welzijn en cultuur	715	7.832	-7.117	556	7.003	-6.447
6. Ruimtelijke ontwikkeling	396	1.456	-1.060	407	1.712	-1.305
7. Belastingen & Financiën	1.747	7.547	-5.800	3.231	9.983	-6.752
Subtotaal programma's	12.590	46.641	-34.051	16.118	50.699	-34.581
Algemene dekkingsmiddelen						
Lokale heffingen:						
- onroerende zaakbelastingen	3.046	266	2.780	3.251	286	2.965
- forensenbelasting	624	18	606	624	18	606
- toeristenbelasting	839	22	817	839	22	817
Algemene uitkeringen	27.429	-	27.429	27.826	-	27.826
Dividend	817	3	814	868	6	862
Saldo financieringsfunctie	568	-28	596	37	-476	513
Overige algemene dekkingsmiddelen	81	150	-69	81	149	-68
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	33.404	431	32.973	33.526	5	33.521
Onvoorzien	-	-88	88	-	-	-
Gerealiseerde saldo van baten en lasten	45.994	46.984	-990	49.644	50.704	-1.060
Toevoeging/onttrekking aan reserves						
1. Burger & Bestuur en openbare orde & veiligheid	-	-	-	110	-	110
2. Beheer openbare ruimte en milieu	319	-	319	1.920	1.816	104
3. Onderwijs, sport en jeugdzorg	91	5	86	121	65	56
4. Lokale economie, vrijetijdseconomie en werk & inkomen	228	-	228	555	238	317
5. Zorg, welzijn en cultuur	55	25	30	236	288	-52
6. Ruimtelijke ontwikkeling	20	-	20	28	10	18
7. Belastingen en Financiën	-40	-	-40	3.419	2.448	971
Kostenplaatsen	477	40	437	272	77	195
Totaal mutaties reserves	1.150	70	1.080	6.661	4.942	1.719
Gerealiseerd resultaat	47.144	47.054	90	56.305	55.646	659

	Realisatie 2017			Realisatie 2016		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma's						
1. Burger & bestuur en openbare orde & veiligheid	421	3.716	-3.295	436	5.076	-4.640
2. Beheer openbare ruimte en milieu	5.915	9.950	-4.035	6.261	11.274	-5.013
3. Onderwijs, sport en jeugdzorg	438	7.119	-6.681	253	7.967	-7.714
4. Lokale economie, vrijetijdseconomie en werk & inkomen	3.998	10.094	-6.096	4.038	9.991	-5.953
5. Zorg, welzijn en cultuur	816	7.386	-6.570	742	8.322	-7.580
6. Ruimtelijke ontwikkeling	372	1.678	-1.306	541	2.301	-1.760
7. Belastingen en Financiën	1.189	7.894	-6.705	4.293	4.562	-269
Subtotaal programma's	13.149	47.837	-34.688	16.564	49.493	-32.929
Algemene dekkingsmiddelen						
Lokale heffingen:						
- onroerende zaakbelastingen	3.301	284	3.017	3.162	473	2.689
- forensenbelasting	641	18	623	627	-	627
- toeristenbelasting	839	22	817	860	-	860
Algemene uitkeringen	27.874	-	27.874	28.463	-	28.463
Dividend	898	8	890	966	4	962
Saldo financieringsfunctie	27	-495	522	611	122	489
Overige algemene dekkingsmiddelen	2	124	-122	129	1.034	-905
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	33.582	-39	33.621	34.818	1.633	33.185
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Gerealiseerde saldo van baten en lasten	46.731	47.798	-1.067	51.382	51.126	256
Toevoeging/onttrekking aan reserves						
1. Burger & Bestuur en openbare orde & veiligheid	110	-	110	18	110	-92
2. Beheer openbare ruimte en milieu	1.934	1.829	105	749	415	334
3. Onderwijs, sport en jeugdzorg	121	64	57	978	91	887
4. Lokale economie, vrijetijdseconomie en werk & inkomen	554	238	316	236	107	129
5. Zorg, welzijn en cultuur	236	288	-52	260	615	-355
6. Ruimtelijke ontwikkeling	28	10	18	208	8	200
7. Belastingen en Financiën	3.419	2.448	971	3.182	3.129	53
Kostenplaatsen	343	38	305	521	237	284
Totaal mutaties reserves	6.745	4.915	1.830	6.152	4.712	1.440
Gerealiseerd resultaat	53.476	52.713	763	57.534	55.838	1.696

B.3 Toelichtingen

B.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Waar nodig zijn de vergelijkende cijfers geherrubriceerd ten einde vergelijking mogelijk te maken.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven gedurende de restant looptijd van de betrokken geldlening.

Materiële vaste activa

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken. Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2008 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak

(ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen:

Gronden en terreinen	13 – 38 jaar (op grond zelf wordt niet afgeschreven)
Woonruimten	18 – 50 jaar
Bedrijfsgebouwen	13 – 50 jaar
Grond- weg en waterbouwkundige	15 – 50 jaar
Overige materiële vaste activa	4 – 25 jaar

Een gedetailleerder overzicht van de afschrijvingstermijn is opgenomen in de bijlage afschrijvingsbeleid van de financiële verordening gemeente Westerveld 2017.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Overeenkomstig de door de gemeenteraad vastgestelde beleidsnota worden infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, bruggen, viaducten en parken geactiveerd en afgeschreven in 15 – 50 jaar. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd (en dus ook afgeschreven). Voor zover in voorkomende gevallen een snellere budgettaire dekking mogelijk is, wordt op dergelijke activa overigens (resultaatafhankelijk) extra afgeschreven. De boekwaarden moeten dus nadrukkelijk als nog te dekken investeringsrestanten worden gezien.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

vlottende activa

Voorraden

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken) alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

- 1 Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
- 2 De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
- 3 De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incurant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

B.3.2 Toelichting op de balans per 31 december 2017

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa is als volgt opgebouwd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2016	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2017
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	27	-	-	3	24
	27	-	-	3	24

Materiële vaste activa

De post materiële vaste activa is als volgt opgebouwd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2016	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2017
Investerings met economisch nut					
Gronden en terreinen	4.990	34	1.386	16	3.622
Bedrijfsgebouwen	23.373	164	98	1.038	22.402
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	260	242	85	188	230
Vervoersmiddelen	590	25	-	90	526
Machines, apparaten en installaties	801	86	-	210	676
Overige materiële vaste activa	442	49	-	146	344
	30.456	600	1.568	1.689	27.799
Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven					
Bedrijfsgebouwen	1.606	-	-	94	1.511
Machines, apparaten en installaties	131	150	-	7	275
	1.737	150	-	101	1.786
Investerings met maatschappelijk nut					
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.768	1.081	5	401	4.443
Overige materiële vaste activa	151	319	216	215	40
	3.920	1.400	221	616	4.483

De investeringen worden nader toegelicht in de programma's en de afschrijvingspercentages zijn opgenomen in de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

Financiële vaste activa

De post financiële vaste activa is als volgt opgebouwd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2016	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2017
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	488	-	-	-	488
Leningen aan deelnemingen	893	-	114	-	779
Overige langlopende leningen	43	-	42	-	1
Overige uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of langer	550	8	2	-	555
	1.975	8	158	-	1.824

De leningen aan deelnemingen betreffen de leningen aan Enexis en Vitens. De overige langlopende leningen betreft de twee resterende hypotheekverstrekkingen aan medewerkers. Deze twee

hypotheken zijn in 2017 volledig afgelost. De overige uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of langer betreffen de SVN starters- en zonneleningen.

Voorraden

De post voorraden is als volgt opgebouwd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2016	Investe- ringen	Opbreng- sten	Winst- name	Boekwaarde 31-12-2017	Voor- ziening	Balans 31-12-2017
Bouwgronden in exploitatie							
Valderse II Dwingelo	-321	88	309	228	-314	-	-314
Hof van Kalteren Diever	1.667	119	-	-	1.787	1.900	-113
Zorgvied Noord-Oost II	101	8	-	-	109	-	109
Kalterbroeken Diever	-	1.362	2	-	1.359	-	1.359
Meenteweg - Oeveraseweg Havelte	-	111	-	-	111	170	-59
	1.447	1.689	312	228	3.052	2.070	982
Gereed product en handelsgoederen							
Eigen verklaringen	3	1	-	-	4	-	-4
	3	1	-	-	4	-	-4

Voor de bouwgronden in exploitatie zijn onderstaand de verwachtingen weergegeven:

Bedragen x € 1.000

Complex	Boek- waarde 1-1-2017	Boek- waarde 31-12-2017	Verwachte uitgaven	Verwachte inkomsten	NCW	Voor- ziening	Jaar van afroning
Hof van Kalteren Diever	1.667	1.787	114	-	-1.900	1.900	2018
De Valderse II Dwingeloo	-321	-314	271	-	274	-	2018
Meenteweg - Oeveraseweg Havelte	-	111	792	756	-170	170	2020
Zorgvied Noord-Oost II	101	109	226	553	198	-	2022
Kalterbroeken Diever	-	1.359	4.008	5.533	4	-	2026
Totaal	1.447	3.052	5.411	6.842	-1.594	2.070	

Deze verwachtingen zijn gebaseerd op de door de raad vastgestelde grondexploitaties.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De post uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar is als volgt opgebouwd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Vorderingen op openbare lichamen	3.104	2.943
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.033	1.365
Rekening-courantverhoudingen met niet- financiële instellingen	162	-
Overige vorderingen		
Kruisposten	5	4
Debiteuren	1.018	942
Af: dubieuze debiteuren	-244	-240
	779	707

Schatkistbankieren

Door middel van het schatkistbankieren worden overtollige gelden van de gemeente overgeboekt naar een bankrekening van het ministerie van Financiën. Een klein deel à € 350.000 (0,75% van het jaarlijkse begrotingstotaal) mag als werkkapitaal worden aangehouden.

Gemiddelde saldi 2017	
1 ^e kwartaal 2017	200.600
2 ^e kwartaal 2017	214.900
3 ^e kwartaal 2017	223.200
4 ^e kwartaal 2017	163.328

Liquide middelen

De post liquide middelen is als volgt opgebouwd:

	Bedragen x € 1.000	
	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Kassaldi	1	1
Banksaldi		
Bank Nederlandse Gemeenten	252	251
Rabobank	18	4
	270	256

Overlopende activa

De post overige nog te ontvangen bedragen is als volgt opgebouwd:

	Bedragen x € 1.000			
	Boekwaarde 31-12-2016	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde 31-12-2017
Overige nog te ontvangen bedragen	717	870	717	870

Eigen vermogen

De post eigen vermogen is als volgt opgebouwd:

Bedragen x € 1.000

	I/S	Boekwaarde 31-12-2016	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Boekwaarde 31-12-2017
Algemene reserves					
Algemene reserve	I	4.995	1.765	2.339	4.421
Reserve weerstandsvermogen	I	1.600	-	-	1.600
Reserve rekeningsaldo	I	1.046	-	36	1.011
Verzelfstanding zwembaden	S	386	-	386	-
		8.027	1.765	2.761	7.031
Bestemmingsreserves					
Verzelfstanding zwembaden	S	-	390	-	390
Overhevelingsreserve	I	976	1.018	976	1.018
Betonwand zwembad De Kerkvlekken, Havelte	S	17	-	17	-
Bouw gemeentehuis	S	7.795	-	414	7.382
Multifunctionele accommodatie Havelte (MFA)	S	1.489	38	164	1.363
Inrichting MFA Havelte	S	38	-	38	-
Co-financiering Fonds	I	126	-	35	91
Verplichtingen voormalig personeel	S	140	-	140	-
Huishoudelijk afval	S	648	14	156	506
Licht- en Duisternisplan 2011-2020	S	586	-	117	470
Sociale structuurvisie	S	416	-	144	272
Fonds dorpshuizen	S	218	25	-	243
Toeristisch investeringsfonds	I	43	-	43	-
Sociaal domein	I	3.368	-	430	2.938
Zonnelingen	I	278	250	-	528
Versterking fysieke aantrekkelijkheid	I	-	1.500	-	1.500
Bedrijvenregeling Drenthe	I	-	300	-	300
		16.138	3.536	2.674	17.000
Gerealiseerd resultaat		1.696	763	1.696	763

Algemene reserve: Deze reserve ontstaat door overschotten en tekorten in de exploitatie, die in de resultaatbestemming niet specifiek worden bestemd.

Reserve weerstandsvermogen: Aanhouden van vermogen voor opvangen van niet voorziene risico's.

Reserve rekeningsaldo: Om schommelingen in de algemene uitkering uit het gemeentefonds en negatieve exploitatieresultaten op te vangen.

Verzelfstanding zwembaden: Begeleiding naar zelfstandige zwembaden.

Overhevelingsreserve: Budgetten die niet volledig worden benut in enig jaar, maar wel volgend jaar nodig zijn, lopen via deze overhevelingsreserve. Op deze wijze heeft het overhevelen van budgetten geen invloed op het rekeningsaldo.

Betonwand zwembad de Kerkvlekken in Havelte: De investering van € 25.000 heeft in 2011 plaatsgevonden. De kapitaallasten (rente en afschrijving) gaan met ingang van 2012 lopen. Deze bestemmingsreserve zou deze kapitaallasten moeten dekken, waardoor deze kosten geen invloed hebben op het resultaat na bestemming. Deze reserve is in 2017 opgeheven vanwege de beperkte omvang.

Bouw gemeentehuis: Vanaf 1998 heeft de vorming van deze reserve plaatsgevonden. Naast een deel van de voordelige exploitatiesaldi, vond ook een jaarlijkse dotatie plaats ter hoogte van de gewenningraming. Nu het gemeentehuis er staat, worden hieruit de kapitaallasten voor de komende 40 jaar op basis van een plan gedekt.

Multifunctionele accommodatie Havelte (MFA): De reserve is in 2015 gevormd. De reserve is bestemd voor het gedeeltelijk afdekken van de kosten van vervanging van de openbare basisschool, het gymnastieklokaal en enkele andere ruimtes Havelte. Nu de MFA gereed is wordt een deel van de kapitaallasten voor de komende 40 jaar gedekt uit deze reserve. Dit gebeurt op basis van een plan.

Inrichting MFA Havelte: De reserve dient ter dekking van de aangeschafte inventaris voor de nieuwe MFA, onder andere voor de sportzaal. Deze reserve is in 2017 samengevoegd met de reserve Multifunctionele accommodatie Havelte (MFA).

Co-financiering Fonds: In 2003 is deze reserve gevormd met als doel de economische ontwikkeling van de gemeente Westerveld te stimuleren. Hiermee kunnen subsidie aanvragen worden ondersteund.

Verplichtingen voormalig personeel: Reserve voor het afdekken van (aflopende) verplichtingen in het kader van wachtgeld en pensioenen. Deze reserve is in 2017 opgeheven en omgevormd tot de voorziening Voormalige bestuurders en personeel.

Huishoudelijk afval: Hierdoor kunnen de tarieven in de toekomst lager worden vastgesteld dan de kosten die moeten worden gemaakt. Wettelijk is vastgesteld dat de opbrengsten voor afval niet hoger mogen zijn dan de lasten en dat deze meeropbrengst ten gunste moet komen aan de inwoners.

Licht- en duisternisplan 2011-2020: Voor het uitvoeren van het Licht- en duisternisplan 2011-2020 is een bedrag uit de algemene reserve beschikbaar gesteld. De investeringen kunnen hier ten laste van worden gebracht. De geraamde besparingen komen ten gunste van deze reserve.

Sociale structuurvisie: Dekking van de sociale structuurvisie.

Fonds dorpshuizen: Bij de 2e bestuursrapportage 2011 is besloten om het restant van het beschikbare budget voor dorpshuizen bij de jaarrekening 2011 in een reserve te storten. Deze reserve is beschikbaar voor de begeleiding van de dorpshuizen naar zelfstandige dorpshuizen, die geen gemeentelijke bijdrage meer nodig hebben.

Toeristisch investeringsfonds: Dekking kosten Toeristisch investeringsfonds. In 2017 heeft de laatste onttrekking uit deze reserve plaatsgevonden.

Sociaal domein: Dekking van incidentele kosten Sociaal domein en het opvangen van negatieve resultaten in het Sociaal domein.

Zonnelingen: Ter stimulering voor het opwekken van duurzame energie.

Versterking fysieke aantrekkelijkheid: Dekking voor activiteiten die bijdragen aan kwaliteitsverbetering van de infrastructuur, bevordering van de cultuurhistorie en versterking van de lokale economie.

Bedrijvenregeling Drenthe: Dekking bedrijvenstimuleringsregeling voor het creëren van werkgelegenheid en een rentekostenregeling dat voorziet in het verlenen van subsidie op de rentekosten van leningen die een onderneming aangaat om investeringsprojecten uit te kunnen voeren.

Voorzieningen

De post voorzieningen is als volgt opgebouwd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2016	Toevoe- gingen	Vrijval	Aanwen- ding	Boekwaarde 31-12-2017
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
Voormalige bestuurders en personeel	512	392	-	26	878
	512	392	-	26	878
Egalisatievoorzieningen					
Meerjarenonderhoud gebouwen	1.207	298	-	261	1.244
Groot onderhoud wegen	3.238	515	-	456	3.298
	4.446	813	-	717	4.542
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden					
Vervangingsinvesteringen riolering	2.846	1.220	-	183	3.883
	2.846	1.220	-	183	3.883

Vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer

De vaste schulden met een rente typische looptijd van één jaar of langer staan vermeld in paragraaf D financiering. De totale rentelast over het boekjaar 2017 bedraagt € 271.000.

Netto-vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De post overige schulden betreft uitsluitend crediteuren en bedraagt € 2.554.000.

Overlopende passiva

De post overlopende passiva is als volgt opgebouwd:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2016	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boekwaarde 31-12-2017
Voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel				
Permanente verkeerseducatie	-	17	-	17
Herontwikkeling Valderseweg Dwingeloo	-	50	-	50
Sport- en cultuurcoach	-0	-	-0	-
POD Sport	22	-	22	-
	22	67	22	67
Overige vooruitontvangen bedragen				
Afdrachten sociale premies	455	-	455	-
Nog te betalen bedragen	879	949	879	949
Transitorische rente	139	121	139	121
Vooruitontvangen inkomsten	78	-	78	-
Rekening-couranten derden	11	75	-	86
Overige	2	5	2	5
	1.564	1.149	1.552	1.161

Gewaarborgde geldleningen en garanties

De post gewaarborgde geldleningen en garanties is als volgt opgebouwd:

Bedragen x € 1.000

	Hoofdsom	Boekwaarde 31-12-2016	Aflos- singen	Boekwaarde 31-12-2017	Dekking
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen					
Stichting Actium BNG 84764*	3.392	2.013	169	1.844	76%
Stichting Actium BNG 86225*	12.132	7.009	464	6.545	59%
Stichting sporthal Vledder BNG 89572	210	123	8	115	100%
Stichting sporthal Vledder BNG 90704	208	122	8	114	100%
Stichting Biblionet Drenthe BNG 85810	228	148	11	137	100%
VVV Vleder/Frederiksoord BNG 86231	75	50	4	46	100%
Stichting De Menning E1234750	1.134	369	28	340	100%
St. Nat. Restauratiefonds 804544026/804544034	242	98	8	91	100%
	17.621	9.932	700	9.232	
Af: deel dekkingspercentage	-818	-446	-41	-445	
Af: deel dekkingspercentage	-4.948	-2.680	-189	-2.669	
	-5.766	-3.126	-230	-3.114	
Totaal gewaarborgde leningen	11.855	6.806	469	6.118	
Garantstellingen					
WSW achtervang	58.715	44.591	156	44.435	100%
	58.715	44.591	156	44.435	

De gewaarborgde leningen WSW betreffen de garantstellingen voor de woningbouwverenigingen die sociale woningen verhuren in onze gemeente. Wanneer een woningbouwvereniging niet aan de aflossingsverplichting van de afgesloten leningen kan voldoen, zal in eerste instantie de niet nagekomen verplichting worden gedekt uit het WSW-fonds. Als hier onvoldoende financiële middelen in zijn, zal de gemeente hiervoor worden aangesproken.

Vennootschapsbelasting

Gemeenten zijn sinds 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Hierbij gaat het uitsluitend om winstgevendende activiteiten waarbij in algemene zin sprake is van een onderneming. Voor de gemeente Westerveld gaat het derhalve alleen om de grondexploitaties. Voor zover we dat op basis van de nu bekende regelgeving in kunnen schatten zijn deze activiteiten fiscaal gezien niet winstgevend. Om die reden hebben we ervoor gekozen in het boekjaar 2017 geen last voor de vennootschapsbelasting te verantwoorden. Omdat de regelgeving en de interpretatie daarvan nog volop in ontwikkeling is kan het zijn dat we deze verwachting nog op een later moment bij zouden moeten stellen.

B.3.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2017

De gemeente Westerveld heeft er in de jaarrekening voor gekozen om een toelichting, op het overzicht van baten en lasten, per programma te verantwoorden in hoofdstuk Deel A.1 Programmaverantwoording. Hieronder zijn de drie belangrijkste afwijkingen toegelicht.

Bedragen x € 1.000, min is nadeel

Programma	Omschrijving	Raming 2017 voor wijziging	Raming 2017 na wijziging	Realisatie 2017	Vershil
1	Burger & bestuur en openbare orde & veiligheid	2.895	3.350	3.295	-55
2	Beheer openbare ruimte en milieu	3.915	3.893	4.000	107
3	Onderwijs, sport en jeugdzorg	6.664	6.713	6.471	-242
4	Lokale economie, vrijetijdseconomie en werk & inkomen	6.600	6.121	6.096	-25
5	Zorg, welzijn en cultuur	7.117	6.447	6.523	76
6	Ruimtelijke ontwikkeling	1.060	1.305	1.306	1
7	Financiën en Belastingen	-27.261	-26.769	-27.046	-277
Resultaat voor bestemming		990	1.060	645	-415
Mutatie op de reserves		-1.080	-1.719	-1.830	-111
Resultaat na bestemming		-90	-659	-1.185	-526

Bij de programma's 1, 4 en 6 zijn de verschillen beperkt gebleven. Deze zijn hier niet toegelicht. Voor onderlinge verschuivingen binnen het programma verwijzen we naar de programmaverantwoording.

Programma 2: Het nadeel ontstaat in de producten wegen en riolering. Dit is deels opgevangen door een voordeel bij reiniging.

02.01. – Wegen (nadeel 81 k)

Door meer gladheid als gevolg van vorst is er meer gestrooid, hierdoor is er een overschrijding van € 20.000. Daarnaast is er € 40.000 meer uitgegeven aan dorpskracht. Door de verouderde lichtmasten in een deel van ons gebied (deze staan nog in de planning voor vervanging) is er aan de hand van meldingen meer onderhoud gepleegd dan waar rekening mee was gehouden. Daarnaast is er herstelwerk uitgevoerd voor schades welke niet geraamd waren en die ook niet op de veroorzakers te verhalen zijn.

02.07. – Reiniging (voordeel 88 k)

Dit voordeel is voornamelijk veroorzaakt door hogere bijdrage van Nedvang omdat onze inwoners het afval beter scheiden dan geraamd, dit geldt voor het inzamelen van PMD. Deze extra opbrengst had niet alleen betrekking op 2017, maar ook op voorgaande jaren.

02.08. – Riolering (nadeel 84 k)

Een groot deel van de investeringen op riolering is doorgeschoven naar de komende jaren, dit om een integrale aanpak in de uitvoering van herinrichtingsplannen mogelijk te maken. In de begroting was rekening gehouden met een hogere investeringslast en dus ook groter voordeel met de verrekening van de btw. Nu dat niet het geval is, ontstaat er een nadeel ten opzichte van de begroting.

Programma 3: Het voordeel ontstaat in het product jeugdhulp. Jeugdhulp draagt daarmee bij aan het totale voordeel in het Sociaal domein.

Programma 5: Het nadeel ontstaat in het product zorgbeleid. Zorgbeleid verkleint daarmee bij aan het totale voordeel in het Sociaal domein.

Programma 7: Het voordeel ontstaat in de producten belastingen en gemeentelijke eigendommen. Dit is deels opgevangen door nadelen bij de algemene baten en lasten en overhead.

07.02. – Belastingen (voordeel 145 k)

Dit overschot bestaat uit hogere opbrengsten bij de gemeentelijke belastingen, voornamelijk de OZB. Daarnaast zijn er minder kwijtschelding- en inningskosten gemaakt.

07.04. – Gemeentelijke eigendommen (voordeel 241 k)

Dit overschot bestaat voor € 140.000 uit hogere inkomsten als gevolg van verkoop terrein voormalige brandweerkazerne Dwingeloo. Daarnaast is er voor ruim € 100.000 aan extra inkomsten gerealiseerd op verkoop van gronden.

07.06. – Algemene baten en lasten (nadeel 82 k)

Dit nadeel ontstaat doordat er een verhoging van de voorziening dubieuze debiteuren nodig was. In het afgelopen jaar is geprobeerd het aantal oninbare vorderingen te verminderen. Dit zal in 2018 voortgezet gaan worden.

07.08. – Overhead (nadeel 152 k)

Deze overschrijding bedraagt slechts 2% van het budget. Bij personeelslasten is meer uitgegeven doordat er extra inhuur nodig was en er minder doorbelasting kon plaatsvinden. Bij ICT wordt dit nadeel gedeeltelijk gecompenseerd, dit wordt veroorzaakt doordat een aantal uitgaven niet in het betreffende jaar zijn gedaan. Het betreft uitgaven voor diverse projecten zoals BGT, Generieke postintake en Back-up oplossingen. Dit zal in de voorjaarsrapportage opnieuw worden aangevraagd.

Mutatie op de Reserves: Het voordeel ontstaat door een verschuiving tussen programma 1 en programma 7. Dit komt doordat de reserve voormalig personeel, conform de nota reserves en voorzieningen, een voorziening is geworden.

Sociaal domein: In totaal is er een voordeel van € 321.000 op het Sociaal domein. Dit is het derde jaar op rij dat er een voordeel is op het Sociaal domein. Tegelijk is het zo dat de totale uitgaven voor het Sociaal domein nog steeds ruim € 1 miljoen hoger zijn dan dat er via de integratie uitkeringen beschikbaar is gesteld. De conclusie is dat ondanks het voordeel op het Sociaal domein alle integratie uitkeringen volledig zijn benut voor de taken in het Sociaal domein. Een uitgebreidere toelichting is opgenomen op pagina 9.

Algemene dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000, min is nadeel

	Realisatie 2016	Raming 2017 vóór wijziging	Raming 2017 ná wijziging	Realisatie 2017
Algemene dekkingsmiddelen				
Lokale heffingen:				
- onroerende zaakbelastingen	2.689	2.780	2.965	3.017
- forensenbelasting	627	606	606	623
- toeristenbelasting	860	817	817	817
Algemene uitkeringen	28.463	27.429	27.826	27.874
Dividend	962	814	862	890
Saldo financieringsfunctie	489	596	513	522
Overige algemene dekkingsmiddelen	-905	-69	-68	-122
	33.185	32.973	33.521	33.621

In de paragraaf lokale heffingen wordt nader ingegaan op de lokale heffingen. De algemene uitkeringen zijn gebaseerd op de decembercirculaire van 2017. Het dividend is lager dan 2016 als gevolg van de verkoop van de aandelen van Enexis lening C en een deel van de lening Vitens. De saldo financieringsfunctie is in lijn met 2016. In 2016 werd een deel van de overhead nog verantwoord onder de overige algemene dekkingsmiddelen vanaf 2017 zijn deze verantwoord onder de overhead.

De incidentele baten en lasten zijn hieronder toegelicht.

Bedragen in € 1.000, min is nadeel

Incidentele baten en lasten	Programma	2017
<u>Incidentele baten</u>		
Verkoop Turfpad 5 Vledderveen	7	127
Verkoop Dorpsstraat 5 Vledder	7	50
Verkoop kavels Lheeweg/Nijstad	7	210
Verkoop gronden en overhoeken	7	218
Totaal incidentele baten		<u>605</u>
<u>Incidentele lasten</u>		
Realisatie wandelknooppuntennetwerk	4	10
Militaire beleefdag	4	15
Boomhutten XXL	4	30
Verkoop kavels Lheeweg/Nijstad	7	79
Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	7	92
Totaal incidentele lasten		<u>226</u>
Saldo incidentele baten en lasten		<u>379</u>

Onvoorzien

Gedurende het boekjaar zijn er geen onvoorziene kosten geweest die verantwoord dienen te worden.

Wet normering topinkomens

Het BBV schrijft voor dat de salarissen van de griffier en gemeentesecretaris inzichtelijk zijn in verband met de wet normering topinkomens. Onderstaande tabel geeft het overzicht weer. Beide salarissen komen niet boven de normering van het topinkomen uit.

Bedragen in €

Functiegegevens	R.J. van der Veen Griffier	N.L.J.J. Dusink Gemeentesecretaris
Aanvang en einde functievervulling	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris (fictieve) dienstbetrekking	Nee Ja	Nee Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	79.669	99.067
Beloningen betaalbaar op termijn	11.055	15.193
Totaal bezoldiging in het kader van de WNT	90.724	114.260
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling 2016	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	73.417	93.407
Beloningen betaalbaar op termijn	9.675	11.922
Totaal bezoldiging in het kader van de WNT	83.092	105.329

Deel C BIJLAGEN die onderdeel zijn van de jaarrekening

Bijlage 1. Taakveldenoverzicht

Taakveld/product	Bedragen x € 1.000								
	Raming 2017 vóór wijziging			Raming 2017 ná wijziging			Realisatie 2017		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning	-33.616	8.181	-25.436	-39.733	15.096	-24.637	-40.167	15.417	-24.750
0.1 Bestuur	-26	1.400	1.374	-26	1.641	1.615	-	1.693	1.693
0.2 Burgerzaken	-341	454	113	-341	474	133	-395	507	112
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-95	258	163	-418	378	-40	-702	430	-272
0.4 Overhead	-63	5.606	5.542	-224	7.036	6.812	-224	7.188	6.964
0.5 Treasury	-1.385	-25	-1.410	-905	-470	-1.375	-925	-487	-1.412
0.61 OZB Woningen	-2.781	266	-2.515	-2.923	286	-2.637	-2.950	284	-2.666
0.62 OZB niet-woningen	-265	-	-265	-328	-	-328	-351	-	-351
0.64 Belastingen overig	-31	150	119	-31	150	119	-2	45	43
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-27.429	-	-27.429	-27.826	-	-27.826	-27.873	-	-27.873
0.8 Overige baten en lasten	-50	-88	-138	-50	-	-50	-	79	79
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.10 Mutaties Reserves	-1.150	70	-1.080	-6.661	4.942	-1.719	-6.745	4.915	-1.830
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-	90	90	-	659	659	-	763	763
1. Veiligheid	-41	1.299	1.258	-28	1.303	1.275	-26	1.281	1.255
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-33	1.125	1.092	-20	1.129	1.109	-17	1.107	1.090
1.2 Openbare orde en veiligheid	-8	174	166	-8	174	166	-9	174	165
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-590	3.136	2.546	-1.716	4.226	2.510	-791	3.387	2.596
2.1 Verkeer en vervoer	-590	3.136	2.546	-1.716	4.226	2.510	-791	3.387	2.596
2.2 Parkeren	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.3 Recreatieve havens	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.4 Economische havens en waterwegen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.5 Openbaar vervoer	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Economie	-1.514	744	-770	-1.514	1.160	-354	-1.500	1.207	-293
3.1 Economische ontwikkeling	-	251	251	-	271	271	-	244	244
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-22	39	17	-22	39	17	-20	48	28
3.4 Economische promotie	-1.492	454	-1.038	-1.492	850	-642	-1.480	915	-565

Taakveld/product	Raming 2017 vóór wijziging			Raming 2017 ná wijziging			Realisatie 2017		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
4. Onderwijs	-120	1.798	1.678	-193	1.867	1.674	-171	1.930	1.759
4.1 Openbaar basisonderwijs	-4	386	382	-3	422	419	-	417	417
4.2 Onderwijshuisvesting	-88	948	860	-89	920	831	-57	933	876
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-28	464	436	-101	525	424	-114	580	466
5. Sport, cultuur en recreatie	-267	3.922	3.655	-422	4.235	3.813	-392	4.174	3.783
5.1 Sportbeleid en activering	-	219	219	-22	202	180	-22	194	173
5.2 Sportaccommodaties	-181	789	608	-281	938	657	-245	896	651
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	219	219	-	294	294	-	264	264
5.4 Musea	-	41	41	-	41	41	-	43	43
5.5 Cultureel erfgoed	-32	233	201	-39	279	240	-24	252	228
5.6 Media	-4	375	371	-	377	377	-	372	372
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-50	2.046	1.996	-80	2.104	2.024	-101	2.153	2.052
6. Sociaal domein	-4.077	19.883	15.805	-4.498	18.867	14.369	-4.796	19.009	14.213
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-92	2.731	2.639	-151	2.715	2.564	-441	2.399	1.958
6.2 Wijkteams	-	407	407	-	407	407	-	136	136
6.3 Inkomensregelingen	-3.366	5.291	1.925	-3.943	5.124	1.181	-3.979	5.214	1.235
6.4 Begeleide participatie	-	3.253	3.252	-	3.237	3.237	-	3.237	3.237
6.5 Arbeidsparticipatie	-	772	772	-	638	638	-	478	478
6.6 Maatwerkvoorzieningen	-19	928	909	-4	854	850	-4	875	871
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-600	3.697	3.097	-400	3.130	2.730	-372	3.764	3.392
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-	1.642	1.642	-	1.689	1.689	-	2.514	2.514
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-	1.162	1.162	-	1.073	1.073	-	392	392
7. Volksgezondheid en milieu	-4.964	5.318	354	-5.241	5.591	350	-5.023	5.415	392
7.1 Volksgezondheid	-	571	571	-	583	583	-	599	599
7.2 Riolering	-2.850	2.659	-191	-2.850	2.708	-142	-2.508	2.453	-55
7.3 Afval	-1.865	1.518	-347	-2.142	1.712	-430	-2.210	1.692	-518
7.4 Milieubeheer	-	168	168	-	177	177	-	182	182
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-249	402	153	-249	411	162	-305	489	184
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-1.954	2.864	910	-2.958	3.959	1.000	-611	1.655	1.045
8.1 Ruimtelijke ordening	-39	404	365	-5	406	401	-20	410	390
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-1.557	1.590	33	-2.562	2.480	-82	-239	199	-40
8.3 Wonen en bouwen	-358	870	512	-391	1.073	681	-352	1.046	695

Bijlage 2. Overzicht SISA

 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 								
SISA bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018								
OCW	D9	Onderwijsachterstand enbeleid 2011-2018 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstand enbeleid 2011-2017 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitsseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04		
			€ 31.149	€ 83.992	€ 0	€ 0		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstand enbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstand enbeleid		
Aard controle n.v.t Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08					
		Bedrag	Bedrag					
		€ 0	€ 0					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2017 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0			
Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente				
I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)				
Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t Indicatornummer: G2 / 12			
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee			

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet totaal 2016 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A /</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A /</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A /</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A /</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A /</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A /</i>
			1 061701 Gemeente	€ 3.311.860	€ 83.163	€ 323.042	€ 12.657	€ 64.053
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)
<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A /</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A /</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A /</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A /</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A /</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A /</i>			
1 061701 Gemeente	€ 0	€ 0	€ 500	€ 0	€ 0			
Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW)							
<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A /</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G2A /</i>							
1 061701 Gemeente	€ 0							
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeentedeel 2017 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09</i>						
€ 0	€ 0	Nee						

SZW	G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2016 Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformati e voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A /</i>	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A /</i>	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstreking (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A /</i>	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A /</i>	Baten (jaar T-1) kapitaalverstreking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A /</i>	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A /</i>
			1 061701 Gemeente	€ 89.427	€ 60.000	€ 29.236	€ 821	€ 9.995
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformati e voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A /</i>	Besteding (jaar T-1) Bob inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A /</i>	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A /</i>	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R Indicatornummer: G3A /</i>		
DRE	DRE2C	Verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Drenthe Uitvoeringsregling BDU verkeer en vervoer	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformati e <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer:</i>	Welke regeling betreft het <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer:</i>	Totale besteding in jaar T De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen <i>Aard controle R Indicatornummer:</i>	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings- informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen <i>Aard controle R Indicatornummer:</i>	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings- informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer:</i>	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer:</i>
			1 201503138-00608541	2.1 Verkeer, wegen en	€ 27.953	€ 0	€ 27.953	n.v.t
			2 201602447-00668716	2.1 Verkeer, wegen en	€ 175.692	€ 0	€ 175.692	n.v.t
			3 201503141-00607654	2.1 Verkeer, wegen en	€ 72.817	€ 0	€ 72.817	n.v.t
			4 VVBD/2017029	2.1 Verkeer, wegen en	€ 324.488	€ 0	€ 664.132	n.v.t
			5 201602448-00668717	2.1 Verkeer, wegen en	€ 22.529	€ 0	€ 22.529	n.v.t
			Kopie beschikkingsnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer:</i>	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen <i>Aard controle R Indicatornummer:</i>	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen <i>Aard controle R Indicatornummer:</i>	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings- informatie ten laste van alleen provinciale middelen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer:</i>	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer:</i>	
			1 201503138-00608541	€ 27.953	€ 0	€ 27.953	Nee	
			2 201602447-00668716	€ 75.577	€ 0	€ 75.577	Ja	
			3 201503141-00607654	€ 72.817	€ 0	€ 72.817	Nee	
			4 VVBD/2017029	€ 160.242	€ 0	€ 320.484	Nee	
			5 201602448-00668717	€ 22.529	€ 0	€ 22.529	Nee	
IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformati e <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B /</i>	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen <i>Aard controle R Indicatornummer: E27B /</i>	Overige bestedingen (jaar T) <i>Aard controle R Indicatornummer: E27B /</i>	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen <i>Aard controle R Indicatornummer: E27B /</i>	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen <i>Aard controle R Indicatornummer: E27B /</i>	
			1 201502289-00592018	€ 129.866	€ 242.821	€ 0	€ 323.509	
			Kopie beschikkingsnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B /</i>	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformati e <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B /</i>	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformati e <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B /</i>	Toelichting Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B /</i>		
			1 201502289-00592018	€ 129.866	€ 566.330	n.v.t	Ja	

Bijlage 3. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

VASTSTELLINGSBLAD

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Westerveld op 26 juni 2018.

de voorzitter,

de griffier,

H. Jager

R.J. van der Veen